

BONA PAU

Nº. 560 - Any XLVII - MONTUÏRI - OCTUBRE - 1999

Als dos anys de la inauguració,
els montuïrers de cada dia més satisfets de la

ROTONDA DELS CREUERS

Damunt els graons, davant el portal de les dones, la banda de música va tocar el dia de la gelatada per a les necessitats de Nicaragua

La banda, novament convidada

La Banda de Música de Montuïri de bell nou ha esta convidada per anar a tocar el pròxim estiu a Malta (illa al sud de Sicília). Actualment no està decidida la seva participació, si bé s'estudien les possibilitats.

Als dos anys de la rotonda

Dos anys després d'haver-se construïda la rotonda dels Creuers encara se senten moltes veus que alaben aquesta millora per esser allà un lloc molt transitat pels montuïrers i on ja s'hi havien detectat diferents accidents mortals. Des d'aquesta reforma no s'ha donat altre cas d'accident irremeiable.

BONA PAU Montuïri

Director: Onofre Arbona Miralles

Redactor en cap: Gabriel Gomila Jaume

Redactors i col·laboradors:

Joan Miralles i Monserrat, Catalina Sastre Pericàs, Mateu Rigo Bonet, Guillem Mas Miralles, Miquel Martorell Arbona, Gaspar Socias Mora, Antoni Mateu Socias, Onofre Torres Ramis, Melcior Nicolau Jaume, Antoni Mesquida Llinàs, Joan A. Payeras Ramonell, Joan Barceló Cerdà, Catalina Barceló Mayol, Josep Oliver Verd, Rafel Pons Mairata i Felip Munar i Munar.

Administració: Martí Ferrer Sampol
C/ Es Pujol, 5 - 07230 Montuïri - Tlf. 64 66 93

Imprimeix: Tirrena, S.A. Manacor

Depòsit legal: PM 133 - 1958

Nota: Les opinions aparegudes en els articles firmats, sols són atribuïbles als seus autors.

ES GRAONS

Solidaritat

Un bon grapat de gent de Montuïri va donar una mostra de generositat i sensibilitat el 4 de setembre passat col·laborant per les necessitats dels desvalguts de Nicaragua. I a la banda de música se li ha de reconèixer haver-s'hi adherit. Ara, amb aquesta quantitat es pal·liaran algunes necessitats i es donarà recer a persones

Deixadesa

L'alumnat d'Educació Primària va haver de començar les classes dos dies més tard del dia asse-nyalat per no haver-se acabat les obres dels lavabos i de la xarxa elèctrica quan s'havia disposat de tot l'estiu per dur-les a terme. Si anys enrere s'havien donat casos semblants, esperem que no es repetesquin.

BREUS

S'han aturat les invasions al Puig de Pola

Després de tanta destrossa en el Puig de Pola, d'haver fet malbé a la cacera, d'haver corregut perill d'incendis, d'haver tallat pins i ullastres, d'haver-hi fet pistes i camins de qualsevol manera, d'haver-hi deixat cotxes abandonats... i de les consegüents denúncies, sembla que aquest setembre passat s'ha aturat aquesta malifeta que tan ha espenyat aquell idíl·lic lloc.

Fons mallorquí de solidaritat

La nova executiva del Fons Mallorquí de Solidaritat, presidida pel batle de Santa Maria, Mateu Morro, s'ha proposat com a primer repte aconseguir que els quatre únics ajuntaments de Balears (Montuïri, Sant Joan, Andratx i Valldemossa) que encara no hi formen part, s'hi integrin.

Rutes turístiques

A més del museu amb les restes talaiòtiques de Son Fornés, l'Ajuntament té programat fomentar el turisme cultural, per diferents rutes. També s'ha estudiat –segons manifestacions del batle– un nou projecte d'agroturisme: s'estudiaria la possibilitat de rehabilitar les cases velles deshabitades dins el poble per fer-les servir d'habitatge per llogar-les. També es té la intenció de crear un patronat o consorci en el què hi estiguin implicats els empresaris per gestionar aquesta infraestructura.

Continuaran les excavacions a Son Fornés

Està previst que les excavacions a Son Fornés continuïn l'any 2000. Les anteriors s'havien realitzat des de 1985 fins a 1988, i després s'abandonaren. Aquest poblat, que segons els experts data de 1.100 anys abans de Crist, serà de bell nou excavat a rel de les gestions fets per l'Associació d'Amics de Son Fornés i el Conseller de Cultura, Damià Pons. Es demanarà més participació i cessió de la titularitat dels actuals propietaris a l'Ajuntament. "Es necessari restaurar el poblat –digué Damià Pons– i crear el museu".

Ressenyes del passat

Estam a les portes d'un nou mil·lenni. Sols manquen tres mesos escassos per arribar a l'any 2000. I per a la majoria de gent són efectivament esdeveniments històrics aquells fets que varen ocórrer durant la primera meitat del segle actual. En realitat tot quan ha passat ja és història i els fets ja no es tornen a repetir amb les mateixes circumstàncies.

A molts dels nostres lectors, sobretot als de més edat, els agrada veure reproduïdes fotografies o relatats esdeveniments de temps passat. I d'això els qui feim **Bona Pau** en som sensibles. És per aquest motiu que ja des dels primers números hem posat esment en inserir trossos de la nostra història, encara que sia recent; hem tret a llum diferents circumstàncies del pas per aquesta terra de certs montuïrers que en qualque cosa destacaren durant els seus dies; hem anat també divulgant les diferents maneres de viure, tant de l'actual gent d'edat com dels nostres avantpassats en les terres i camps que conreaven o amb el

bestiar que havien de cuidar per poder sobreviure. O sia que si un repassa la col·lecció de **Bona Pau** trobarà escampades per les seves pàgines un bon grapat de situacions amb les quals es podrà plasmar el passat, sobretot el més recent, ja que de segles enrere poc és el que s'ha trobat, particularment perquè no ha existit qui ho hagi transcrit. Així i tot, allò que hem pogut obtenir o en el futur trobem, ho posarem a l'abast dels nostres lectors.

És freqüent encontrar persones interessades en facilitar-nos aquesta tasca, les quals ens proporcionen determinades referències o ens fan arribar fotografies, com és el cas, per exemple, d'aquesta montuïrera que es feu i conserva aquesta foto de la primera meitat del segle actual i que reproduïm tot seguit. No oblidem que són aportacions que les persones de la vila poden agrair per quant són un testimoni gràfic de temps enrere.

O. Arbona

Es Pou des Dau, abans

Es Pou des Dau des de molts d'anys enrere havia estat situat prop de la confluència dels actuals carrers de Ramon Llull i Pere Capellà. I fou l'any 1940 quan aquesta jove, llavors de 20 anys, avui de 79, Francisca Fornés Pocoví "Passiva", un dia que venia d'Es Puig s'hi féu aquesta fotografia. Aleshores des d'aquell indret fins al cementeri un bon grapat d'arbres grossos hi donaven ombra. Actualment, són majoria els qui no han conegut Es Pou des Dau de la manera com aquí el contemplam.

Dos dits de seny

La pròpia acceptació

Si generalment ens mostrem tancats i som incapaçs d'obrir-nos als demés és perquè temem esser rebutjats. Ens fa por el veure'ns com la persona virtuosa, intel·ligent, comprensiva i generosa que s'espera de nosaltres, amb el risc de perdre l'afecte i l'admiració de la resta. Què succeiria si informàssim a aquesta persona que tant estimam o que tan consideram que no som ni tan amables, si tan esforçats, ni tan virtuoses com aparentam? Probablement perdriem el seu respecte i admiració; però en reconèixer i acceptar les nostres imperfeccions, defectes i misèries humanes, ens humanitzaríem fins el punt que qualsevol persona, sense excepció se sentiria propera i agermanada amb nosaltres.

Quan ens mostrem oberts i sincers fins al punt de no amagar les nostres debilitats, som exemple perquè els demés es mostrin tal com són. Sols podem estar prop de qualcú si accepta la seva debilitat en lloc d'amagar-la, perquè es reconeix tal com és. Pel contrari, quan més dèbil i inútil se sent una persona, més necessita projectar una imatge artificial d'ella mateixa, perquè pensa que és l'única manera de guanyar-se el respecte i bon nom. Amb tot i això, qui s'accepta tal com és, no necessita amagar o dissimular els seus defectes i imperfeccions.

Qualsevol que convisqui amb una persona que exigeixi la perfecció dels altres, sap molt bé que haurà de suportar constantment el rebuig i de la desqualificació per no respondre a les expectatives d'aquesta persona inaguantable, feta perfecció. Una perfecció, per cert, plena d'imperfeccions que es nega a reconèixer i acceptar-se a sí mateixa, ocupada en ressaltar els defectes dels altres. Aquestes persones perfectes sols poden superar la seva por, la seva immaduresa i la seva inseguretat reconeixent-se de la mateixa pasta humana que la resta dels mortals.

Salomé

La festa del sequer, 1999

Hem celebrat a Lloret una altra edició de la Festa des Sequer. Però enguany ha estat una mica especial. M'explicaré. En primer lloc he de dir que mai no havien vingut tantes persones a visitar la fira, moltes d'elles de Montuïri, i se n'anaren meravellats, i pogueren comprar per primera vegada, potets de figues seques, arrop, herbes, confitura de figues, etc., tot productes fets amb figues. A més, vàrem tenir la presència del conseller d'Agricultura, Hble. Sr. Joan Mayol, que es va mostrar no només interessat -com feien els altres- sinó a més, preocupat per la situació amb què es troben els productes autòctons de les illes Balears; però és que a més, el conseller, ja va apuntar una sèrie de mesures que es durien a terme al llarg de la legislatura. Vàrem veure un altre tarannà, una altra manera d'enfocar les coses, una sensibilitat especial envers les circumstàncies greus que pateix el nostre camp, fruit de molts d'anys de deixadesa institucional.

Aquest any, també, hem duit a terme una idea que feia anys que congriàvem: l'elaboració d'un llibre de receptes al voltant de la figa. Podeu estar segurs que ni de jove vaig aplegar tantes figues com he fet aquest darrer mes: cada hora-baixa un parell de paners de figues, unes per assecar, altres per fer bombons, altres per fer arrop, altres per fer confitura,

altres per fer pastissos, etc. Cada vespre feia una caramull de proves a la cuina: comprovava les receptes, retocava els ingredients, etc. El més curiós de tot és que em varen sortir un caramull de noves receptes que encara no són al llibre De la figuera a la taula. Receptes de cuina, però que en una nova edició hi afegirem. Vull agrair l'assistència d'amigues i amics el dia de la presentació: no hi faltaren els col·laboradors i director de la revista **Bona Pau**, ni els amics de l'Associació del Canonge de Santa Cirga -associació de la qual m'honora ser fundador- de Manacor, ni els amics dels Rotari Club de l'Almudaina i de Ramon Llull, ni els amics i amigues de la feina. Vaig poder entreveure el conseller d'Agricultura, i els seus directors generals -per cert, gràcies Mateu Ginard per la teva embranzida que està donant a la Direcció General, no et cansis mai!-; el director general d'Administració Educativa, de Planificació i Centres, de Personal Docent... Em va saber greu no poder-los fer més cas. Però també vull agrair les persones que m'ajudaren a muntar tota la taula de degustació. Vàrem preparar quinze litres de gelat de figa: no heu provat res més bo -en Tomeu Català de Vilafranca és un artista!-; vàrem preparar cinc "quiche" de figues seques i gorgonzola, tres coques d'albercocs i figues seques, noranta

bombons de figa, una greixonera de figues farcides amb xocolata i ametlles, cent pastissos de coca de figues amb crosta i ametlles, una greixonera de bunyols caramel·litzats, cinquanta tassetes de gelatina de taronja amb pessics de figues seques, figues en almívar, cent rubiols de confitura de figues, figues en vi, pastís de figues, avellanes i nous, figues amb gavadina i vi dolç de la terra. Us asseguro que aquest vespre no vaig provar res, quan me'n vaig tèmper ja no quedava res, i això és un bon senyal. De veritat que va sortir tot ben rodó.

No obstant això, la meua intenció no era fer un llibre de receptes, només. Jo voldria que agafàssim consciència de la importància d'aquest fruit, de la necessitat de girar l'ullada cap enrere no en la visió nostàlgica i bucòlica d'un passat somnolient; no, una mirada al passat perquè puguem aprendre de les coses bones i de les que avui ja no tenen cap sentit: jo no enyor cap passat amb pagesos fent feina de sol a sol, passant gana i maleint la mala ventura que els tocà viure. Jo vull un futur per al nostre camp on la gent que hi treballa i que en visqui, tregui uns guanys de la feina que fa; vull un camp dignificat; vull una recuperació de tots els productes mallorquins; vull que els primers beneficiaris siguin les persones que treballen el camp; vull que aquella persona que té un tros de terra amb figueres, ametllers, garrofers o oliveres, no estigui abocat a vendre'l per edificar-hi, sinó que s'adoni dels beneficis que li pot donar si té cura de la terra i dels arbres. Jo crec que això és possible, i el llibre De la figuera a la taula. Receptes de cuina, és una excusa: volia que fos una exquisita raó perquè prenguéssim consciència del paradís que hem de recuperar. Tant de bo que així sigui.

Felip Munar i Munar

Manera
MATERIALS DE CONSTRUCCIÓ

**FABRICACIÓ
DE
BALUSTRADA**

Magatzem i Oficina:	Tlf. Magatzem: 64 67 44
Cart. Manacor, km. 28'5	" : 64 60 95
	" Particular : 64 61 73

07230 Montuïri (Mallorca)

MONTUÏRI: VELLES I NOVES PROPOSTES ETIMOLÒGIQUES - i IV

Altres topònims que cal escorcollar

El fet que altres topònims pre-islàmics de Mallorca, referits a muntanyes amb excel·lents característiques defensives i aigües abundants, poseixin el mateix sufix: "Tueri", com Santueri (Puig de Santueri; Felanitx), Santueri (Puig de Maria; Pollença), Montuïri (Puig de Randa), Montueri¹ (Bunyola), Turixant, Monte Toro², a la veïna Manorca i possiblement Montaura (Puig de Montaura Mancor de la Vall), ens proporciona la idea que aquestes estratègiques muntanyes *ajuntaven funcions religioses i defensives a la vegada, juntament amb un bon subministre hídric*.

Respecte al "Puig de Randa", no hem d'oblidar el castre Pre-islàmic³ trobat als voltants de l'actual santuari de Cura i que podria molt bé tractar-se de la fortalesa de "Qastil al uyum" que va originar el significatiu topònim de "Castelig" o tal vegada "Castelug": **Castell de la llacuna?** - degut a la zona d'aigües empanantades a la falda de la muntanya de Randa, entre Aubenya, Treuré i l'actual Castellitx; el "prat de Treuré"

Sabem, gràcies a un document medieval, que l'any 1349 s'ordenava preparar la defensa del "castell de Montuïri".

Malgrat aquest llarg recorregut i tot quant hem exposat anteriorment, voldria decantar-me, obertament, per una altra proposta etimològica molt interessant per a **Montuïri**: la combinació d'un radical *indoeuropeu* *MEN- "Ascendent", "Prominent". *Amb les seves variants MIN-/MON-/MONT-* i l'antiquíssima arrel hidrònima prerromana *TUR; ja que, com diu el Dr. Francesc Villa⁴ "tal vegada sia el grau zero *TUR- el que proporciona un major nombre d'hydrònims".

Ja des de molt antic, escriptors clàssics ens faciliten unes immillorables pistes i orientacions:

Sidonio Apolinar (Ep. VIII,12) esmentant el riu EDOUR com ATURIUS⁵; Ptolomeo (II,6,15) citant l'actual riu TURIA valencià com TURIS i TURIUM. En celte-bretó DOUR o DOURA = *aigua, riu* (Duria=Turia). DURIUS (Avieno 482), el riu DUERO, i molt especialment Plinio (NH III, 7) quan es re-

fereix als actuals rius TINTO i ODIEL en els següent termes: "*inter confluentes Luxium et Urium*", valuosa referència de la terminació URIUS com a riu, que ens aproxima moltíssim al nostre **MONTUÏRI (Puig de Randa)** com MONTURIU(S) o puig de rius (raiguers, fonts, rierols, etc.) però, en definitiva, **muntanya amb aigua abundant** que és el sentit que actualment crec que té el topònim.

Per això tenim encara nombrosos exemples, sobretot a zones com Astúries i Lleó, com MONTURIA "*camp d'aigua embassat*". MONTORIO= "*Puig del petit curs d'aigua*"; igual que FONTORIA. REDURIA = "*Lloc tremendament humit degut a la gran quantitat de fonts que per allà brollen*". MONTE AURIO = "*Puig del raiguer*", etc.

També convé recordar que **TURAN** i **TURANOS** (la senyora) és el nom etrusc i prehelènic de la deessa mare de les aigües.

Com veim cobra força un hipotètic híbrid llatí pre-romà: del tipus: "**Mont (I)huri**" = "*Muntanya de les fonts o Mont-Urius*" = *muntanya d'aigües*", geogràficament correcte respecte als topònims "Montuïri" de **Randa**, **Bunyola** i possiblement **Montaura** (Mancor).

José Fco. Argente Sánchez

1) MONTUERI: (Bunyola).- Camí i rafal, documentat l'any 1269.- "Més, una jovada, cases, hort i farrigal al rafal de *Muntueri a la vall de Bunyola* per 300 sous" (ARM, ECR 347, f.48-49v) i "Més un tros de garriga confrontant amb honor dels Cucons per on descobren les aigües i camí que va a *Muntueri*..." (ARM, ECR 352, f. 115).

2) Amb les seves restes prehistòriques inventariades.

3) BARCELÓ, Miquel.- LES QANATS AU PIED DU QASTIL AL UYON.- Rev. CASTRUM, II.- 1988.

4) BARCELÓ, Miquel.- Qastil al uyum, una fortalesa desconeguda de Mallorca.- Revista L'Avenc, n° 813.

5) André Grasset de Saint-Sauveur en el seu "Viaje a las islas Baleares y Pithusias", publicada en francès l'any 1807. Diu: "**A una llegua d'aquest poble -Randa- hi ha una bassa, anomenada el Prat, les emanacions**

de la qual ocasionen un mal infinit al creu de les terres d'aquesta comarca de l'illa, tota vegada que romanen deshabitades. Seria molt fàcil dessecar-la fent córrer les aigües fins a la mar...".

6) Informació facilitada per la investigadora local Catalina Verger Ferrer (ARM Lletres Comunes, AH 10, p. 28)

7) Francisco Villar.- "Los indoeuropeos y los orígenes de Europa".- Ed. Gredos.- Madrid, 1996.

8) En base actual, *Iturri* significa "Font".

confio en
nòminaviva

mes a mes,
més avantatges...

per als meus

"SA
NOS
TRA"

CAIXA DE BALEARS

Gent de
Mallorca

Baix d'un pi de sa Comuna

(Contesta a en Felip Munar)

Quan un escriu una glosa cerca dir amb una rima més o manco encertada aquelles coses que dins un estil literari més seriós no hi caben perquè farien mal. Per això una glosa és sempre un poc coenta. Ja sabem que la coentor encén la cara i a vegades, quan ja l'hem assaborida, repeteix. També les gloses treuen un poc els colors i ens fan fer qualque rot.

Jo he tengut la sort que una glosa meva, jugant amb els dits de la mà, com si féssim un "dit-per-a-dit" ha fet que persona tan autoritzada com en Felip Munar hagi baixat de la seva tasca literària habitual fins entrar dins aqueix embulla-fil de les gloses. Crec que ha estat una sort que tal volta mai no es repetirà.

Dit això vull que quedi molt clar el seüent:

- No conec en Felip, emperò com a paísà, com a fill, nebot i nét de gent que jo molt he apreciat, des d'aquí, li enviï una abraçada.

- No fou mai la meua intenció ofendre'l quan vaig jugar amb el "tres-i-dos..." Conec bé d'on sortí per no donar el valor que té on és ara. La seva lluita com la de molts, inclosos tots els colors, són la millor llacor perquè aquesta terra nostra trobi d'una vegada la seva identi-

tat, per aconseguir-ho qualsevol sigui "el orden de los sumandos" tres i dos sempre han de ser cinc.

- Com que una de les particularitats de la glosa és deixar sempre qualque cosa sense dir, per si un cas el qui la reb ens contesta, jo també ho vaig fer així. Aquí doncs tenim la darrera. Aquesta, emperò, en lloc de coenta m'ha sortit dolça, mirau per on!

Com un pollet de ses rotes havia nascut "Pomer" però es féu figueraler que ses coses des sequer prou les coneixia totes.

Des d'es revolt d'en Vicenç fins an es Pou de Jurar d'estiuada o en els hiverns tan lloritans com externs contenen coses d'en Munar.

Com que gens el concixia vaig gosar fer-li un glosat i posar en falsa poesia ses diferències que un dia a Bona Pau he trobat.

I a poc a poc, dit a dit, li vaig dir que no em 'gradava allò que en el seu escrit

sens dubte un poc mal-sofrit entre retxes destil-lava.

Quan tot un poble ha expressat lo que vol en es votar ningú té dret a posar en solfa es seu resultat i menys si firma Munar.

Jo que som bon mallorquí -dels altres ja n'hi ha massa- posaria enmig de plaça des poble que ens va parir un rètol dient així:

Tots sabem d'un professor, de Sa Rota a Can Burot, que vol ser molt polissó i per no saber sa lliçó sempre roman **bon al·lot**.

Biel de Sabor

Glosa

Jovenets: la vida no és fàcil

Què hermosa és la joventut!
i per què l'han d'enganar?
fent-li creure que viurà
sempre com ara ha viscut;
tots haurem de treballar
per poder-se guanyar el pa
i mantenir-se en salut.

No ho tendran molt bo de fer
adaptar-se a un altre viure,
no serà cosa de riure,
passar al mal des del bé;
la vida no és sempre lliure,
hi ha que llegir i escriure
i el jovent això ho sap bé.

Encara que ho tengui tot:
menjua, roba i diners,
falta qualque cosa més
i no es pot dir amb un mot;
exàmens, firmes, papers
i un futur que brilli més
que el d'ara, va fot qui fot.

Antònia Adrover

Restaurant

PUIG DE SANT MIQUEL

**Cuina mallorquina
Forn de llenya**

Ctra. de Manacor, km. 31 • Tlf. 64 63 14 • Montuïri

S'ha dit que..!

... s'havia d'haver evitat que sa creu de Son Rafel Mas, una joia de l'arquitectura mallorquina, s'espanyàs. No tota sa culpa fou del camió.

... el Montuiri de I Preferent ha fet furor a la pretemporada on hi destaca la participació de molts de montuïrers.

... s'hauria de fer qualche cosa per evitar el guirigai que muntam els montuïrers a s'hora d'anar a consolar. No pot continuar sa vergonya que es veu en els funerals. Tan difícil és que qualcú posi ordre?

... s'Ajuntament ha contractat una assegurança per pagar ses gomes, llantes i miralls des cotxes que s'espenyen a causa de ses noves "aceres" i des carrers que s'han estret.

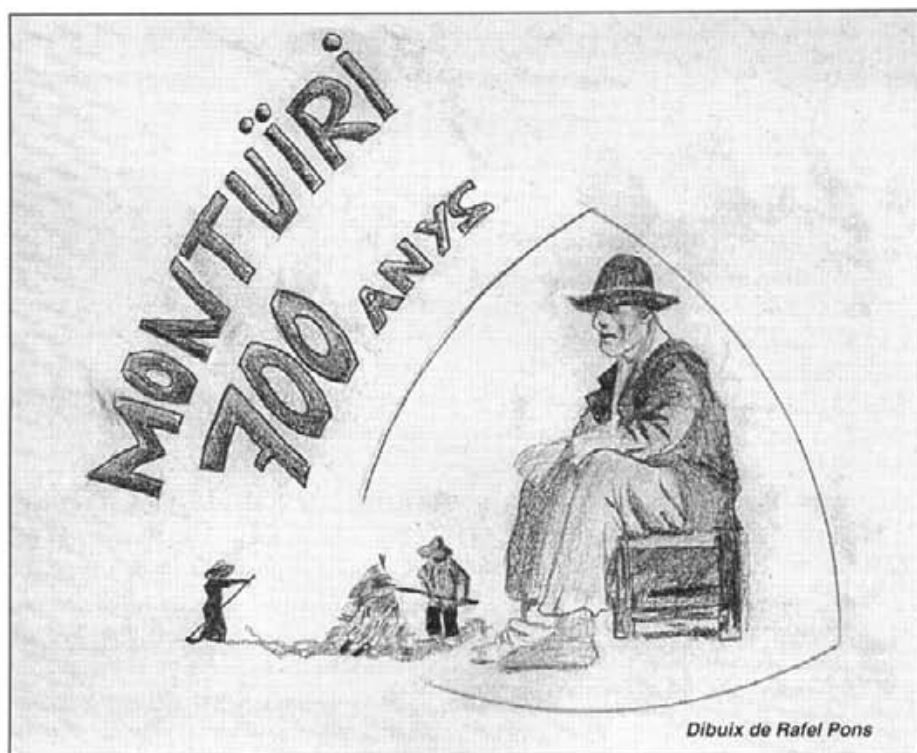
... una altra persona va comptar, des de la Sala Mariana fins a Ca Ses Monges, 80 peces de "bordillo" espatllades, només a la part esquerra. "Ara ja són més", va afegir.

... s'Ajuntament a finals de setembre, difon es butlletí informatiu bilingüe que parla de ... Sant Bartomeu! Qui ha llegit sa Bona Pau o es programa de festes, basta que miri ses fotos.

... es montuïrers que anaren a la Festa del Sequer de Lloret sentiren enveja per la forma com es promociona la cultura i patrimoni local i es gust estètic que es seu batle ha tengut en ses obres des Pla Mirall.

... ajudaran les persones que s'empadronaren expressament per a ses eleccions, i que no viuen a Montuiri, a pagar sa dedicació exclusiva del Batle?

... alguns afectats divulguen que els qui

Dibuix de Rafel Pons

es cuiden d'organitzar els viatges de l'Associació de Gent Gran haurien d'estar un poc més alerta. Tenim el cas del diumenge dia 21 de setembre en què es convidava els socis a una missa a la Seu. S'havia anunciat que tenien fins el dilluns dia 6 per apuntar-se. El divendres abans els qui anaven a inscriure's ja els deien que l'autocar estava complet. Aquests actes es necessari que es programin bé. Després les excuses no valen.

... feia dies que havien passat ses festes i encara per Montuiri es comentava desagradablement el fet que molta gent havia aprofitat l'obscuritat per fer servir el carreró del campanar d'urinari públic. La mala olor era insuportable i encara va durar alguns dies. Per altra part, es veuria amb bons ulls que l'autoritat ho previngués amb temps a fi que anys successius no es repeteixi tal endemasa.

... també es queixaren de males olors

un bon grapat de persones de la zona d'Es Dau, ja que els mesos d'estiu i provenint de les canonades de les aigües brutes, l'atmosfera d'allà estava contaminada. "Els vespres, amb les portes obertes pel calor, no hi havia qui dormís", deien. Una altra deficiència que s'hauria de resoldre.

... en Biel "Rei" i na Jerònia Sampol dia 15 de setembre sortiren fotografiats damunt un diari, tot contents per haver guanyat cent mil pessetes. Idè...

... la padrina materna del President Antich era de Montuiri. I el seu pare féu de porter amb l'equip del Montuiri, allà pels anys cinquanta.

... fins a dia 13 de juny passat hi havia polítics que sempre eren per plaça, sobretot els dies de mercat, saludant uns i altres, a la dreta i a l'esquerra. Però ara, ja han desaparegut de l'escenari i... fins una altra.

... ja no es veu gent jove collint ametles, figues, garroves o raïms. La major part d'aquestes feines les fan els jubilats. I quan aquests ja no puguin o no hi siguin, qui les farà?

... estaria molt bé que almanco un dia a la setmana i en un horari pre-establert els regidors de l'equip de govern -i per què no, també els de l'oposició?- fossin a l'Ajuntament per atendre les consultes o indicacions dels veïns.

Glosa

Els empelts d'Alcoraia

M'agrada molt es glosar però me fuig sa cantera, ja no me record quan era que Alcoraia vaig anar. Lo que sè que em va agradar d'aquella entrada que hi ha no haver d'obrir cap barrera vaig pegar dins sa carrera, per don Pau vaig preguntar.

Sa madona em contestà, m'ho va dir que sí que hi era; em sortiren per darrera i en David me saludà. Des d'aquí ja no em deixà, ni va parar de mirar per aprendre de posar ets escutets de figuera. M'ha dit que han nat de primera, lo content que veig que està; l'any que ve ja en menjarà,

i ho són de flor vertadera, de ses més dolces que hi ha. I aquest consell li vaig dar: si fas comptes d'empeltar ja m'has vista sa manera, que en seràs de més enrere si t'escoltes es xerrar, quan veuràs s'arbre plorar; és així que sol 'ferrar amb aquell suquet que hi queda.

Amador Font

En Xerrim

L'Ajuntament informa

Comunicacions de batlia

1- Substitució del batle per absència des del dia 6-9-99 fins al 18-9-99, delegant les funcions en el primer tinent de batle, Raimundo Arbona

2- Signar un contracte per assistència tècnica d'arquitecte des de dia 1 d'agost de 1999 fins al 31 de gener del 2000, prorrogable per períodes iguals.

3- Acords de les sessions de la Mancomunitat des Pla del 2 de març de 1999 i 20 de maig de 1999.

4- Es notificà la celebració de l'assemblea general ordinària i extraordinària, ambdues de dia 14 de maig de 1999, de la Federació d'Entitats Locals de les Illes Balears.

5- S'informà de l'acta de la Junta de Govern de dia 17 de maig de 1999 del Consorci d'Informàtica Local.

6- Igualment es notificà de les 25 sol·licituds d'ajuda a Montuïri per al desenvolupament rural del Consorci 5B.

7- Informe jurídic sobre la figura del tresorer i la responsabilitat solidària.

8- Restauració i nova ubicació de la Creu de Son Rafel Mas.

Conveni rehabilitació Moli d'en Ballester

Per unanimitat es va acordar ratificar l'acord d'aprovació i signatura del conveni de col·laboració per posar en funcionament el Moli d'en Ballester de Montuïri, autoritzant la despesa de 400.000 pessetes amb càrrec a la partida corresponent.

Adjudicació d'obres

"Abastecimiento i Alcantarillado I fase, zona Coronas"

Per unanimitat es va acordar l'adjudicació de les obres "Abastecimiento y Alcantarillado, I fase, Zona Coronas" a l'empresa FERROSER per un import de 32.109.017 ptes, acord adoptat per la Comissió Municipal de Govern de data 9-6-99.

Determinació de dedicació exclusiva

Per 6 vots a favor i 3 en contra s'acorda establir que a partir del dia 1 d'octubre de 1999 el càrrec de Batle-President d'aquest Ajuntament s'exerceixi en règim de dedicació exclusiva amb la retribució de 150.000 pts/mes/netes al llarg de 14 mensualitats anuals. No obstant els regidors de l'oposició exposaren les seves raons en contra i feren patent que hauria de ser un càrrec totalment desprofessionalitzat.

gim de dedicació exclusiva amb la retribució de 150.000 pts/mes/netes al llarg de 14 mensualitats anuals. No obstant els regidors de l'oposició exposaren les seves raons en contra i feren patent que hauria de ser un càrrec totalment desprofessionalitzat.

Adquisició drets d'ús terreny

Per unanimitat es va acordar acceptar la cessió de l'ús d'un tros de terreny del Polígon 7, parcel·la 14 de Montuïri, propietat de Gabriel Mateu Oliver, per a la instal·lació de dues bombes impulsores, a canvi de 300.000 pts. de compensació, ratificant l'acord subscrit entre el particular i el batle de Montuïri.

Delegació del reconeixement extrajudicial de crèdits

Després que el regidor Miralles (PSM-PSOE) demanàs que totes les factures haurien de passar per plenari i que per això es fessin plenaris cada dos mesos, per 6 vots a favor i 3 en contra s'aprovà delegar en la Comissió de Govern l'aprovació de factures d'anys anteriors.

Moció d'urgència

Per unanimitat fou aprovada una moció d'urgència sol·licitant a GESA el no desmantellar la subestació de Campos i concentrar tota la brigada a Manacor, tal com es té previst, ja que aquest fet suposaria allunyar de la nostra zona els serveis d'emergència. Es demana continuar mantenint el centre laboral de Campos i així oferir als usuaris de la zona sud de l'illa un millor servei.

Precs i preguntes

1- Després d'algunes deliberacions entre els regidors de l'oposició i el regidor Arbona, aquest contesta que si no se li fan les preguntes per escrit no les contestarà fins al pròxim ple.

2- Per què no s'ha reunit la Comissió de Comptes i no s'ha liquidat el compte general del 98?

R- S'està preparant.

3- Es demana relació del contractes laborals, tipus de contracte, horaris, etc.

R- Es donarà relació escrita.

4- Quin és l'estat d'execució del Pla Mirall (% executat, inversions, etc)

R- Després d'una reunió amb l'empresa, es contestarà per escrit.

5- Quin és l'estat de comptes o arqueig de l'Ajuntament en el moment de presa de possessió del nou Ajuntament?

R- S'informarà per escrit.

6- Hi ha un buit legal sobre especulació de sòl rústic, ja que a l'hora de demanar permisos d'obres els montuïrers no saben exactament a què s'han d'atendre.

R- S'actualitzaran les NN.SS.

7- Per què s'ha permès la construcció d'un mur o paret de pedra seca a la plaça del Moli d'en Ferrando?

R- De moment allò és provisional i si s'ha fet és per poder-hi aparcar cotxes, ja que allà està projectat fer-hi una plaça.

8- A l'hora d'aturar el tràfic davant els jocs del Dau es produeix un desgavell. Es demana una solució definitiva.

R- S'estudiarà.

9- Quin és el resultat actual de la gestió de la piscina municipal. Per què el servei ha funcionat malament. Quan començaran les obres de la piscina coberta?

R- D'allà se'n cuida el responsable. No hi ha data per començar les obres.

10- Es demana una explicació sobre la problemàtica de cossiers i xeremiers abans de les festes de Sant Bartomeu.

R- El regidor de festes la dona i explica que amb aquest fet hi hagué mala intenció.

11- Quan se solucionaran els esbaldrecs del Camí de Sa Rota?

R- És un problema delicat.

12- Es denuncia que el Figuerol Nou aboca aigües brutes al veïnat.

R- No se sap amb tota seguretat.

13- Per què un empleat municipal va a fer feina a la piscina i al bar del futbol si és una empresa privada?

R- Hi deu anar a les hores que té lliures.

14- Per què es va fer canvi d'arquitecte?

R- Perquè havia acabat el contracte i l'anterior no va voler continuar.

15- Quan es proporcionarà el despatx municipal per a l'oposició?

R- S'està enllestint.

(Es llegí un escrit de reprovació de l'actuació del regidor de cultura).

Per a Nicaragua

Una part considerable del poble va participar el passat 4 de setembre a la gelatada organitzada per la parròquia per recollir fons per ajudar als damnificats per l'huracà "Mitch" a Nicaragua. Molta gent va contribuir econòmicament a més de l'import estipulat per al gelat. Per a conscienciar els presents, al començament de l'acte parlaren el rector i Joan Amengual, el missioner montuïrer que havia vingut d'allà per a les festes patronals on després se'n tornà per continuar la seva tasca pastoral. En total es recolliren 338.000 pessetes que ell mateix se'n portà. L'acte s'allargà des de les 7 fins a les 9 de l'horabaixa, i la banda de música alegrà els participants oferint algunes peces des damunt els grans, just devora el portal de les dones.

Diada de Lluç

Un estol de montuïrers –uns 10 a peu des de Montuïri i una trentena també a peu des d'Inca– participaren el passat 12 de setembre a la Diada a Lluç a peu de

Club Columbòfil Missatger de Montuïri

Les classificacions de la temporada 1999 han estat les següents:

General Eivisses: 1- Sion Mut, 2- Antònia Rotger.

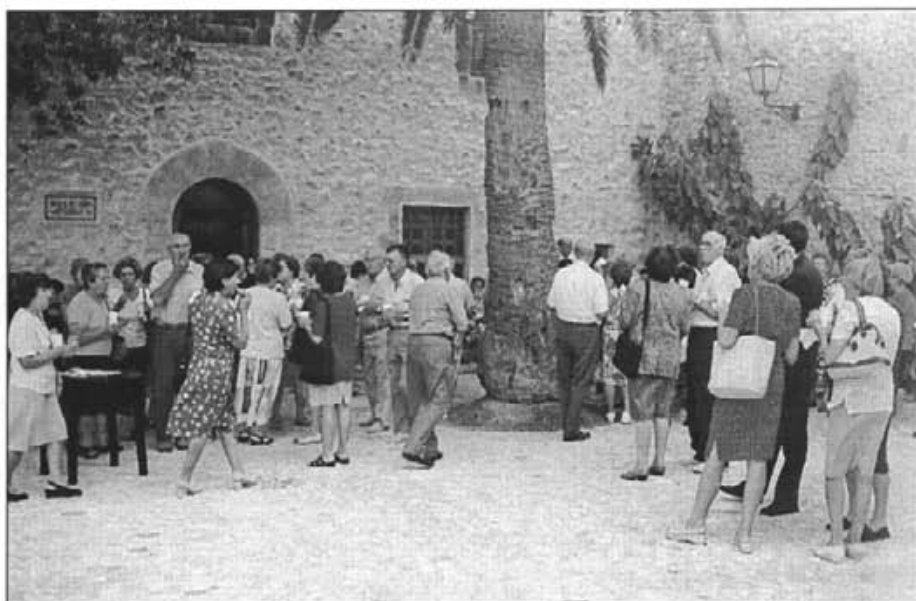
General velocitat: 1- Sion Mut, 2- Tandem Martorell-Arbona, 3- Antònia Rotger.

General fons i gran-fons: 1- Sion Mut, 2- Tandem Amengual-Miralles, 3- Antònia Rotger.

Colom més viatjat: Sion Mut.

Classificació General final - 1999
(Trofeus patrocinats per Seguridad y Limpiezas, SA):

- 1- Sion Mut Trobat
- 2- Tandem Martorell-Arbona
- 3- Antònia Rotger Canals
- 4- Tandem Amengual Miralles
- 5- Gori Oliver Sastre
- 6- Antoni Verger Cerdà
- 7- Sebastià Mas Veny
- 8- Andrés Munar González
- 9- Tomeu Miralles Puigserver
- 10- Miquel Llaneras Juan
- 11- Francisco Fuster
- 12- Pep Llompart Amengual

Els participants a la conferència sobre l'Euro foren obsequiats amb un refrigeri

la part forana. Allà prengueren part als actes litúrgics i profans que se celebraren durant la jornada.

III Diada de Mallorca

El mateix dia 12 un altre grapat de montuïrers –en la seva majoria gent gran– anaren a Ciutat per participar a l'Eucaristia a la Seu, a l'ofrena floral a la tomba del Rei Jaume II i a altres actes, especialment en el Poble Espanyol, que se celebraren amb motiu de la III Diada de Mallorca.

Catalina Martorell, cap de secció

La professora d'EGB, Catalina

Martorell que exercia al CP "Joan Mas i Verd", veïna d'Algaida, ha deixat temporalment l'escola de Montuïri per haver assumit les tasques de Cap de Secció de la Direcció General de Planificació de Centres de la Conselleria d'Educació i Cultura i del Govern de les Illes Balears.

Conferència sobre l'Euro

Orientada cap a les persones d'edat, dia 21 es va celebrar en el club de Persones Majors una conferència sobre l'euro promoguda per "Sa Nostra" a fi d'informar i detallar les diferents vicissituds d'aquesta nova moneda que es posarà en circulació el pròxim 1 de gener del 2002.

Seguridad y Limpiezas, S.A.

Gremio de Albañiles, 14

Tlfs. 29 50 92 - 29 50 66 - 20 63 11
Pol. Son Castelló 07009 Palma de Mallorca

Antoni Nicolau Sastre, regidor de festes

Es proposa que totes les festes siguin més participatives

« Dels onze regidors que en aquesta legislatura que acaba de començar componen el nostre Ajuntament, sols són dos els qui s'hi han incorporat per primera vegada. Els altres nou, repeteixen. Un d'ells és Antoni Nicolau Sastre, de 32 anys, casat amb Catalina Vaquer Sampol i amb dos fills: un nin i una nina, si bé Antoni es va presentar com independent dins el PP i des de la constitució d'aquest Consistori és el regidor de festes i també fou designat tercer tinent de batle.

Professionalment és empleat de GESA des de fa 12 anys, havent assolit el títol d'Auxiliar Administratiu i obtingut el primer curs d'electrònica industrial. Per altra part disposa de temps –segons ens digué– per atendre l'àrea de la que se'n responsabilitza, de la qual, en motiu de les passades festes de Sant Bartomeu es va estenar en aquest càrrec.

– Quina és la teva trajectòria política?

– No estic afiliat a cap partit polític. Em demanaren per anar dins les llistes del PP, i com que els qui m'ho oferiren eren amics meus i fins i tot alguns són de la meua quinta, vaig accedir; tota vegada que la política que duu aquest partit em semblava la més correcta. Per això vaig dir que sí.

– Com es féu públic en el seu dia,

tothom sap que ets el responsable de la regidoria de festes.

– Sí. Duc la regidoria de festes; però encara que qualcú pensi que és poca cosa, no és així, ja que quan ho analitzes és una de les que té més feina, tota vegada que en acabar les eleccions, ja em vaig haver de posar a treballar per muntar tota la tramoia per a les festes de Sant Bartomeu. I si no hagués estat perquè el mes d'agost gaudia de les vacances, no

n'hauria tret trellat. I quan es pot dir que sols fa dos dies que han acabat les festes patronals, ja estic programant la fira. Enguany, per cert, es compleixen els 50 anys de la constitució de la Cooperativa i per la fira ho celebrarem, com també una trobada, si es possible, de xeremiers que la Comissió dels 700 anys fa temps que té programada. Després vénen els Reis, poc temps després, la festa de Sant Antoni amb foguerons i carrosses, els darrers dies amb la rua i també disfresses i carrosses... Per cert que pens potenciar les festes i els foguerons de Sant Antoni amb ximbombes. Pens dur-ne de Sa Pobla o d'un altre lloc perquè la gent d'aquí n'aprenquí, canti i balli. Després ve la Setmana Santa, la festa del Puig... o sia que tot l'any estàs en dansa.

– Tens altres tasques?

– A part d'això tenc les Comissions de Govern cada quinze dies.

– Quins objectius t'has traçat?

– Uns dels principals objectius és el de fer participatives totes les festes; que hi hagi activitats per a tots, des de nins fins a majors. Tal vegada aquesta mini banda que ara sorgeix en el Patronat de Música podria oferir algun concert, de part meua tendrà tot el meu suport. També voldria potenciar algun tipus de festa que s'havia oblidat, com per exemple aquesta de Sant Antoni, particularment de ximbombes. Em posaria en contacte amb algú de Sa Pobla i l'Ajuntament podria comprar ximbombes amb les què es podrien cantar cançons de Sant Antoni en els diferents foguerons. I de cada any podria agafar més força. D'aquesta manera la gent d'aquí podria passar una bona vetllada amb focs, cançons, torrades, balls... Ara bé, no hem d'oblidar que les nostres festes són les de Sant Bartomeu. Voldria incentivar la gent perquè per Sant Antoni i pels darrers dies faci més carrosses i que l'Ajuntament hi invertís més, no vull dir amb premis, sinó que donàs qualche cosa a totes les carrosses pel fet de participar-hi. D'aquesta manera ja tendrien un suport segur.

– Ara que ja t'has estrenat, què és allò que més t'ha satisfet de les passa-

Super Montuïri

Extens assortit

Gran varietat de productes d'alimentació

Peix congelat • Carnisseria

Xarcuteria • Fruita i verdura

"Panaderia" • Pastisseria • Rebosteria

Servei a domicili

C/ Es Dau s/n

Tlf. 64 67 60

Montuïri

des festes de Sant Bartomeu?

– He procurat fer el gust popular. He intentat que hi hagués coses per als infants, per als nins més grans, per als joves i per als majors. D'una cosa que la gent m'ha donat l'enhorabona ha estat dels focs artificials, particularment per haver-los traslladat al Dau, sobretot per les mesures de seguretat. Allà la gent ho pogué veure i viure d'una altra manera i semblaren més espectaculars.

– I el que manco t'ha agradat?

– Per manca de temps vaig haver de ficar certes coses en el programa... com per exemple la gimcana, la qual, per la minva participació es va haver de suprimir; fet que per diferents raons em va saber molt de greu.

– Consideres una experiència positiva aquesta primera incursió a les festes de Sant Bartomeu?

– Sí, encara que arriben a ser feixugues. Com a responsable passes molta pena, estàs en tensió tots els dies i arribes a acabar un poc rebotat. Però al final estic content d'així com han anat les festes.

– Una pregunta tal vegada indiscreta: Quin concepte tens dels regidors de l'oposició?

– Sols hem coincidit en el ple de constitució i a un altre ordinari. No hem tingut massa contacte. Una cosa però, que no em va agradar, fou la d'intoxicar, per part d'alguns, les relacions entre les institucions i l'Ajuntament. I això em va saber molt de greu. Foren els que varen desencadenar la polèmica entre cossiers, xeremiers i Ajuntament. I per cert no hi hagué tal polèmica. Ni hi hagué reunions amb mi, tal com digueren els diaris. Els xeremiers em cridaren sorpresos i fins i tot confirmaren que fou un de l'oposició que els va donar el telèfon als diaris. Això em va saber greu. I això, per altra part, que un regidor de l'oposició m'havia donat l'enhorabona perquè abans que sortissin els programes ja els n'havia proporcionat un avanç. Convé recordar, per altra part, que segons els estatuts, els cossiers no poden cobrar; se'ls recompensa amb alguns dinars o passejades.

– Tens algun problema amb els de l'oposició?

– No. No tenc cap problema i esper que facin una oposició positiva i amb

L'escalonada del carrer de la Peña, abans

Una de les poques fotos que es conserven de l'escalonada que enllaçava el carrer de la Peña amb el de Sant Bartomeu és aquesta. En el portal que es destria hi vivia la família de Bartomeu Garcia i Maria Garau. I aquesta postal fou tirada quan la filla, na Maria Garcia féu la Primera Comunió, l'any 1951. A més, s'hi destrien, de baix a d'alt Maria Sastre "Ferrera", Joana Arbona, Jeroni "Lull", la seva esposa (aquests dos, padrins de la nina), Bartomeu "Llegat", Pep "Mosson", Pep "Barber", Guillem Nicolau, la combreganta, en Tomeu i na Maria (pares de la nina), Joan Beltran "Mosson". Els qui guaiten damunt el portal són en Guillem Nicolau "Perons" i en Miquel "Llegat". I quasi a alt de tot, unes filipines cosines de Bartomeu "Mosson" i la darrera es na Margalida "Boira". (Naturalment, un bon grapat ja són morts)

una crítica constructiva. A posta estan per vetlar el que fa l'equip de govern. També sé que han tengut contactes amb el batle per consensuar coses...

– Abans d'acabar; vols afegir alguna cosa més?

– Sols dir que m'ofereix al poble. A part de dur la meua àrea, si puc, estic disposat a gestionar qualsevol problema i fins i tot donar les passes convenients per solucionar alguna qüestió.

O. Arbona

Ferreria Rafel Miralles

Més de 20 anys
treballant el ferro

Carr. Palma-Manacor s/n • Telf. 971 64 62 88 • Montuïri

Joan Amengual Jaume, missioner

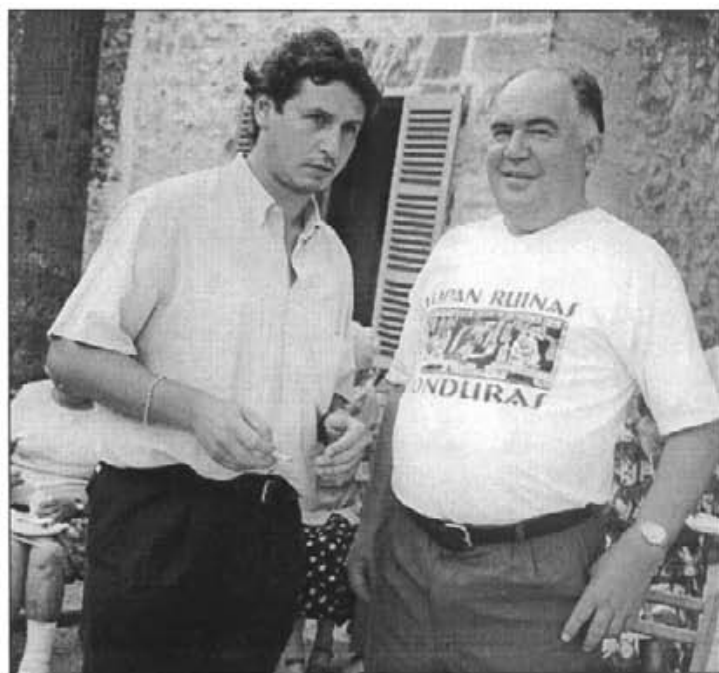
Hondures necessita una ajuda constant per refer-se del desastre

Dins la seva conversa excel·leix sempre un aire alegre i optimista, fent que el diàleg sia agradable. Parla dels hondurenys i d'Hondures –país on hi està destinat– amb afecte i estimació. Viu dins un ambient –una regió d'Hondures– on abunda la pobresa i la falta de mitjans indispensables perquè l'existència dels nadius sia més digna. Agreujada la seva situació a rel del pas de l'huracà "Mitch".

Essent en Joan, com hem assenyalat abans, d'un temperament joiós, no dubtam que els seus feligresos també participen de la seva alegria. El seu mode de ser influeix sens dubte en les persones que tracta. D'ell es podria dir que frueix fent el bé i de donar una mà als necessitats, per no dir les dues. Escoltant-lo observam que el ministeri a què està dedicat omple completament la seva vida. S'alegra amb els moments de gaubança dels seus feligresos i amb ells també es dol amb les seves penes. La seva és una vida al servei dels germans més necessitats.

Direm d'en Joan Amengual Jaume que té un germà i dues germanes; ell és el segon de tots ells. Va néixer a Montuiri el 29 de maig de 1940. És missioner de Sant Vicenç de Paül. Abans d'ordenar-se féu tota la teologia a Northampton (Pensilvània, EE. UU). Una vegada acabada aquesta llicenciatura l'ordenaren sacerdot a l'església de la Missió de Palma i posteriorment el destinaren a Brooklyn

Joan Amengual va participar a la gelatada que es féu a Montuiri dia 4 de setembre passat per recollir fons per a l'ajuda a Nicaragua. El batle (a l'esquerra) també hi va participar i es va oferir per col·laborar-hi des de la institució que presideix

(EE.UU.) fins a l'any 1980. Vengué a Espanya i treballà en la Promoció Vocacional a Alacant durant 6 anys. L'any 1987 altra volta als EE. UU, en concret a Hempstead, Nova York, fins a l'any 1993. Aquest any torna a Espanya per problemes de salut i fou operat a Barcelona on hi va estar fins a l'any 1997. Seguidament el destinen a la localitat de Sant Pedro Sula, una populosa ciutat d'Hondures on encara hi exerceix el seu ministeri. Allà es trobava quan el lamentable

famós huracà "Mitch" assolà el país.

– Que consti –ens diu– que nosaltres, dins la nostra regió, rebérem les empenyes de l'huracà, que es movia amb vent de 200 quilòmetres hora. El que ens causà el desastre fou l'aigua. Les muntanyes allà són de terra i amb la gran quantitat d'aigua que reberen s'anaven amarant i dissolvent; la terra i les cases es movien arrossegades cap als llocs més baixos, fins que trobaven algun obstacle natural que de moment les aturava. Es formava un embassament, el qual, degut a la pressió de l'aigua que s'hi anava dipositant, rompia més tard el dic i una immensa ona incontenible ho destruïa o se n'ho duïa tot. L'aigua i el fang se'n dugueren la localitat de La Lima de 8.000 habitants. L'illa de Guanaca, que està a 150 ò 200 quilòmetres de la costa, quedà arrasada. Un d'aquests vespres, que mai no s'obliden, amb un autobús vaig ajudar a rescatar més de 1.500 persones aïllades damunt teulades o llocs elevats. Fou espantós.

– Per les fotografies que dugueres veim les cases molt senzilles, simples xaboles aïllades al camp. Influi la fragilitat de les construccions en la gran tragèdia?

– Indubtablement; però he de fer observar que en certes zones on les cases eren sòlides, l'allau d'aigua i fang també ho

MANS

Tlf. 16 84 56
 L'Almoina, 30
 Porreres

"Tots els que vivim allà desitjam que el país es recuperi i sia millor"

"Amb les ajudes que vengueren de Montuiri construïrem dues cases"

inundà tot en un ampli front aniquilador que destruïa el què trobava al seu pas.

Estam un curt moment cercant notes.

– Bé; en una altra ocasió tinguérem també el relat d'una persona que en aquells moments es trobava allà durant la tragèdia: Bessi Cerrato. El que desitjaríem ara és una visió d'Hondures actualment i quin plans hi ha per construir el país.

– Lament no poder donar informació en quant al pla de reconstrucció del país. Ignor la seva existència.

– Com és la gent i a què es dedica?

– En aquest aspecte puc dir-te que les dones tenen més llocs de feina que els homes. Em referesc al meu districte. Aquí importants empreses coreanes, nord-americanes, japoneses o altres, han muntat grans fàbriques de peces de vestir, muntatges de televisors o diversitat d'aparells electrònics. I les dones són les que ocupen aquests llocs de feina.

– Mentrestant el homes?

– Ells, els qui viuen al camp, es dediquen al cultiu i collita dels plàtans. L'huracà destruí les plantacions. La tendència és emigrar cap a una capital gran. En aquestes ciutats fan mil coses diferents; traginen amb un carro i un cavall, fan de picapedrers, venen fruita al mercat...

– Sabem que la classe mitjana d'allà és escassa.

– No existeix. Només hi ha rics i pobres.

– En quan a l'alfabetització?

– Dins la meua àrea un 80% són analfabets, per desgràcia. Dins les dones el percentatge és del 90%.

En Joan ha perdut l'aire festiu quan ens dona aquestes dades.

– Aquestes persones no tenen, per exemple, una petita propietat, alguna cosa de valor que sia seva?

– No. No tenen cap propietat i ja he dit abans que no existeix la classe mitjana. Els homes guanyen –els qui treballen– unes 15.000 pessetes al mes. Amb aquest sou han de menjar cinc fills i la dona.

– Continuen arribant les ajudes econòmiques per refer el país?

– Per desgràcia, no. Per cert, en quan a ajudes et puc dir que l'Església Catòlica a la ciutat de La Lima va repartir durant molt de temps 1.000 tones d'aliments cada mes.

– No podríeu ensenyar-los alguna habilitat manual o ofici que els ajudàs a sortir de la pobresa.

– Clar que sí! Mira un petit detall; amb les ajudes, els doblers que vingueren de Montuiri, construïrem dues cases sòlides

per a altres tantes famílies. Ara aquestes famílies ensenyen i ajuden a altres a fabricar unes cases més resistents i confortables, semblant a les seves.

– Com estan les comunicacions?

– El telèfon, per exemple, fatal. Les carreteres no estan totes asfaltades, només les principals; però estam ben comunicats. Hi ha una línia de tren relativament curta i amb el material antiquat.

– Com veus el futur d'aquell país?

– Hondures es torbarà almenys 10 anys per ser el que era. Però tots aspiram que sia millor; treballam per a això. Estam segurs que ho serà si el món comprèn que necessitam la seva ajuda i respon. Les

OMEGA

Cindy Crawford's choice

New Constellation

OMEGA
The sign of excellence

Joaquín Ferrn

veus més importants i autoritzades de les Amèriques ho digueren: Molt bé l'ajuda immediata, però després es necessari no oblidar de donar una mà a Hondures. El país, per ell mateix, tindrà difícil aixecar-se. No oblidem –ens diu en Joan– que esser solidaris és una obligació humana, no només cristiana. Recordem que no es poden deixar tot sols els damnificats, la nostra ajuda ha de ser constant. Aquest és el mèrit.

– **Què es podria fer per persistir en l'ajuda al poble d'Hondures?**

– Bastants coses. Una d'elles, per exemple, a Montuiri o a nivell de Mallorca sencera, organitzar un padrinatge amb uns projectes per ajudar als hondurenys a créixer, com els pares i padrins ajuden els seus fills o néts. Ajudar-los a créixer amb dignitat, com a persones, evitant el paternalisme manipulador.

– **Digues-nos més coses del caràcter dels hondurenys.**

– Són hospitalaris –la cara del nostre interlocutor s'il·lumina– acollidors; esser pobres no és un motiu de tristor per a ells. Són agraïts, una gent que es fa estimar. Això sí, són molt sensibles al menyspreu.

– **Quina és la teva tasca diària?**

– En primer lloc tenc el temps de l'oració. No es pot concebre un missioner sense oració. Després, l'ocupació immediata, és cercar materials per poder construir noves cases i més sòlides. Cercar noves famílies i que cooperin en la construcció de la seva vivenda. Tot seguit ocupar-me del menjador on hi mengem 180 nins i nines. horabaixa a una hora convenient ens reunim amb el homes i dones a cases particulars, a vegades no hi caben i ho realitzam al carrer, exposant temes bíblics. Ells mateixos desenvolupen aquests temes. Jo només els supervís. El vespre, missa. Aquestes són les comunitats de base. Els dilluns el vespre preparam la catequesi amb els catequistes. Després m'esperen altres reunions i és tard quan vaig a dormir. Cada dilluns també ens reunim amb tots els pares Paül's per pregar o desenvolupar algun tema. Aquest dia dinam junts. I així cada dia.

– **Digues, Joan: què penses i què sents quan obris els diaris amb el catastrofisme i la violència que ens descriuen?**

Ens mira amb una serenor als ulls.

– A pesar de les males notícies dels diaris, som optimista. Em trob contínua-

ment amb persones meravelloses, gent que estima, persones anònimes que no surten als diaris.

– **Què opines de les nostres festes de Sant Bartomeu?**

– Les festes de Sant Bartomeu son molt importants. En elles els montuïrers expressam el nostre mode de ser. Només nosaltres podem i sabem sentir-les en profunditat. En elles hi ha les nostres arrels. Però...

– **Però?**

– L'ofici de Sant Bartomeu, concretament l'oferta, va perdent el seu caire religiós, i ho dic amb sana intenció. Va derivant en folklore. Hem de considerar que l'oferta dels cossiers és un acte sacramental, no un espectacle. Dins aquest acte els cossiers ofereixen al Sant Patró els patiments i il·lusions dels montuïrers. Hem de

Glosa

Resposta a Sant Bartomeu

A tots els roters de la vila que de dia en dia són més

Gloriós Sant Bartomeu:
El pregoner de la festa
ens llegí la vostra carta
que agraïm amb tot el cor
i en ell la tendrem guardada.

Ara la vos contestam
i com a montuïrers
una cosa que ens fa falta,
vos deim amb acatament.

Recordau-vos que fa temps,
temps abans del Pla Mirall,
uns bancs de pedra hi havia
a l'Avinguda del Dau.

Un d'ells era la sortida
d'un grup de roters nocturs,
allà ens hi reuníem
abans del recorregut.

Després de fer sis quilòmetres
era la meta enyorada
dels cansats, suats i en forma
gràcies a la caminada.

Quin descans era pels ossos,
quin repòs per a les cames,
quin conhort per a l'artrosi,
quin remei a la ciàtica.

Hi fèiem la xerradeta,
hi féiem comunitat,
tothom hi deia la seva
i el món quedava arreglat.

Mirau quin bé n'era el banc
a tot aquest poble vostre,
i com n'és una gran pèrdua
pel món i tota ca nostra.

Vos suplicam Sant Patró,
vós que del poble cuidau,
recordau a qui qui sia
de reposar-nos el bancs.

Són una peça que hi falta
a l'Avinguda del Dau,
i així quedarà rodona
l'empresa del Pla Mirall.

No sabeu com l'enyoram,
com l'enyoram cada vespre,
i les mateixes paraules
dia a dia sempre ens vénen.

*Oh banc, banquet, que ets de blan
baldament siguis de pedra!*

Josep Oliver i Verd

tenir en compte un fet: certs grups folklòrics que actuaven dins les esglésies a l'edat mitja, els llevaren. Els cossiers quedaren.

– **Amb quina frase ens acomiadam?**

A la seva cara acudeix altra volta una llum alegre.

Jo diria –ens diu– que tots som útils i que un somriure mou el món.

És possible hagi encertat en la frase.

Falta un esperit sa i alegre en el món, i no precisament el de les nits en blanc que coneixem; sinó uns sentiments com la rialla espontània dels nins, el somriure dels enamorats quan es miren als ulls, la rialla sincera i eufòrica dels amics que fa anys que no es veuen...

Tants de moments feliços que ens escapen i no sabem apreciar.

Miquel Martorell Arbona

BERENARS

MENÚ ECONÒMIC

RESTAURANT A LA CARTA

MENJADOR PRIVAT

**Sales per a
BATEIGS
COMUNIONS
NOCES
CONVENCIONS
etc. etc.**

Es
Cantó
RESTAURANT

Telèfon 971 64 40 01

Carr. Palma-Manacor, km. 30

MONTUÏRI

Carta oberta

Al Regidor de Cultura, Raimundo Arbona

Motiva aquesta carta els dubtes i les reflexions que vàrem haver de fer a partir del què va succeir el passat dia de Sant Bartomeu. Allò ens portà a fer memòria del que han suposat aquests darrers vuit anys de la vostra tasca com a Regidor de Cultura d'aquest Ajuntament. No volem fer, però, una enumeració exhaustiva de la vostra tasca ni en desencerts i amb encerts que des del nostre parer han estat ben pocs en tots dos casos, la qual cosa podria representar una dada ben significativa del vostre nivell de dedicació a a l'àrea de la qual en sou responsable.

En canvi al que volem donar importància és a la valoració que feim de l'actitud que heu demostrat tots aquests anys envers l'activitat cultural del poble i cap a l'opinió dels que no pensem com vos. I en poden ser una mostra alguns fets concrets dels que, d'una manera o altra, en sou el protagonista.

Ara ja fa més de vuit anys ens oferírem per gestionar la restauració del Pou del Rei. Vos sentíreu invadides les vostres competències i no ho acceptàreu de cap de les maneres i afirmàreu que per això ja hi havia un Regidor de Cultura. Ara, després de vuit anys, el Pou del Rei no està com estava, està pitjor.

És també pública i reconeguda la vostra manca d'interès per assistir als actes

Era el dia de la festa del Puig de 1946 quan allà es feren aquesta foto. Ells són (d'esquerra a dreta) Joan "Masseno", Joan "Lloret", Ventura "Piedós", Pere "Queló", Rafel "Prunes" i "Juanito" Sastre.

culturals organitzats per associacions culturals de Montuïri i sembla ser que ho heu fet de manera reiterada, inclús intencionada.

Ja després d'aquestes darreres eleccions féreu demostració del vostre tarannà quan vos erigíreu en comissari, al més pur estil de la censura franquista, de la Comissió del 700 Aniversari i despreciàreu dos anys de feina altruista de tots els seus membres. Hem de dir que no ens sorprèn gens ni mica que el Director de *Bona Pau*, també president de la Comissió, no hagi escrit cap ressenya a la revista.

Però el que ens ha mogut a escriure no

ha estat altra cosa que el denou de la Creu de Son Rafel Mas. S'havia pres fa més d'un any un acord de plenari per traslladar-la a un altre lloc més segur i vistós. Feia ja molt de temps que la Creu es trobava en un estat llastimós, penjada del balcó d'una vivenda i encabestrellada amb dos llistons. La vostra desídia, evidentment compartida amb els vostres batles, va permetre que el passat dia de Sant Bartomeu, un camió la fes bocins.

Creim que fer una moció de reprova-ció seria el més just, però hi renunciem perquè la pràctica ens demostra que no s'aprovaria. És per això que públicament vos incitam a canviar d'actitud i a què demostreu més interès per la cultura del poble de Montuïri.

Atentament,

*Els Regidors del Grup Municipal
PSM-PSOE*

Nota.- Tota vegada que el fet a què fa referència aquesta carta era allè a aquesta publicació, i per altra part no és el seu propòsit treure a llum actituds amb les que no s'hi està d'acord, no es va creure oportú donar publicitat a aquest fet; i per altra part els components de la Comissió tampoc ho insinuen. Ara bé, es de lamentar que aquest grup municipal vegi amb aquesta abstenció una determinació o presa de postura molt diferent a la què fan suposar els termes amb els què està redactat.

La Direcció

Taller mecànic Planxa i pintura

Constantino Ruiz Gonzàlez

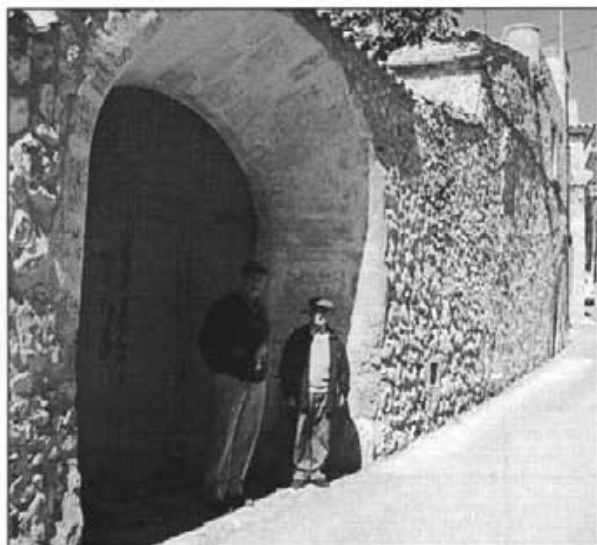
C/ Ramon Llull, 46 • Tif. 64 61 84 • Montuïri

Macià Arbona Fornés, mestre picapedrer i escultor

Construí la portassa de "Sa Costa" i alguns monuments funeraris

Temps enrera, les feines de picapedrer, degut a les necessitats i no disposar dels materials de construcció que disposam avui es realitzaven de diferent manera. Per a construir un portal ample, actualment, gràcies al ciment portlant, el ferro i la maquinària es fa sense gaire dificultat. Es construeixen els pilars i "jàceres" armades de ferro i formigó de ciment portlant i es

poden construir els portals gairebé de l'amplària que vulguem.

Antany però, les obres de picapedrer no eren tant fàcils, no s'usava el construir en base del ferro i ciment portlant, generalment es feia emprant pedra i mares, i el fer un portal ample tenia un certs límits, ja que s'havien de construir arcades per donar solidesa.

Si observam les velles portasses veurem que estan construïdes d'arcada amb les diferents modalitats d'arc, com són: de mig punt, rebaixat, ansa paner etc. Les construïdes de fa relativament pocs anys i que es veuen amb un estil antic, gairebé sempre primer es construeix la volta amb un motlle que li dona forma, el qual s'umpl de formigó i vergues de ferro. Una vegada complit es folre de mares prim donant així un aspecte i estètica semblant a les velles portasses. Generalment però es construeixen de formigó de ciment portlant i vergues de ferro, les quals una vegada construïdes tenen forma quadrada o rectangular, i ja no es diuen portasses ara són cotxeres o garatges. A la portassa es deia al portal per entrar el carro

Arcades construïdes amb mares i amb el clàssic estil pagès encara n'hi bastants, tant a Montuïri com al pobles rurals mallorquins, però d'entre totes es destaca, per la seva originalitat, la portassa de Sa Costa, situada al Carrer D'enmig, com la qual, almenys a Montuïri no n'hi d'altra.

Des de fa molt, quan pas per allà em detur per admirar dita arcada amb xamfrà molt ben fet per tot el seu voltant, donant d'aqueixa manera més amplària sense perdre solidesa.

Admirant dit portal em demanava qui seria el picapedrer que l'hauria construït. La resposta me l'ha donada en Llorenç Bauçà, cossi de mumare, que em feu a saber que la portassa de Sa Costa l'havia construïda el seu bespadrí matern, per tant rebespadrí meu, de nom Macià Arbona. Ho hem esbrinat i enc que no tinguem gaire dades així és.

Aquest home va néixer al carrer de baix l'any 1825 i morí el 1901, als 76 anys. Era fill d'Antoni Arbona i de Catalina Fornés. Es casà amb Miquela Gomila Martorell, tingueren set filles: Caterina, Maria, Francisca, Sebastiana, Miquela, Margarida i Paula.

El seu ofici era picapedrer, podríem dir que també era escultor. De les obres que realitzaren a Montuïri destaca el dit portal o millor dit portassa, qual obra denota que era un bon mestre picapedrer i un monument funerari situat a vora el caminal de la dreta del cementiri de Montuïri, a mitjan lloc més o menys. Amb tal obra queda demostrat que també realitzava escultures.

Sembla que a Sa Costa hi tenien l'era i per tant batiem allà. Essent el carrer estret i la paret ample per entrar amb el carro carregat de garbes el portal havia d'ésser alt i ample. Per aconseguir-ho es

La portassa de "Sa Costa" i una creu del cementiri, una i altra obra de Macià Arbona, daten del segle XIX

tingué la idea de donar-li molt de xamfrà per tot el voltant, tan pels costats com a dalt i d'aqueixa manera resultava una arcada ampla i sòlida; a més resultà una obra ben feta.

Pel que fa a les escultures que esculpí hi ha constància del dit monument al cementiri. És una creu de pedra molt ben polida i acabada. Porta ornaments i relleus molt artístics. Al bell mig n'hi ha una altra de petita amb l'imatge de Crist Crucificat amb la particularitat que la figura està mutilada, li manca el cap de Crist, segurament gambirols li degueren pegar un cop amb una pedra; caldria restaurar-la per així conservar aquesta original obra la qual data de l'any 1861.

Pel que fa el portal de Sa Costa no se sap la data amb certesa però sa suposa que es construí a mitjan segle XIX. Esperem que per realitzar obres no l'esbuquin i es conservi. Segurament hi ha altres obres i escultures fetes seves a Montuïri però no ho hem pogut saber amb certesa.

També tenia forn, les filles eren les encarregades d'anar-se'n a les cases a cercar la post del pa, segons costum d'aquell tems.

Posseïa una peça de terra a son Collell i volgué que cada filla hi tingués una part, tocà un quartó a cadascuna.

Potser realitzàs altres originals obres i escultures així com també fos propietari d'altres bens, però no se sap.

Sion Nicolau

Molta gent va assistir a la gelatada per a Nicaragua

Hotel Rural Es Figueral Nou Es Pati de Montuïri

Restaurant

*Diligent servei
Amb totes les comoditats
Acurada atenció al client
Servei de noces i banquets*

Ctra. Montuïri - Sant Joan, Km. 0'7 • Tel.: 64 67 64 • Montuïri

música bar

Ca Na Poeta

Carrer Major núm. 7 • Telf. 64 65 29 • Montuïri

Inici de curs a les Escoles Antoni Gornals, nou director

L'inici d'aquest nou curs 1999/2000 ha estat marcat per les obres que es realitzen en el centre escolar, com són el canvi de tota la xarxa elèctrica de l'edifici i la reforma dels lavabos, per la qual cosa l'alumnat d'Educació Primària va iniciar les classes amb dos dies de retard i en unes condicions que encara no són les adients. En canvi l'alumnat d'Educació Infantil sí que pogué començar el curs com cal i el dia previst, ja que en el seu edifici s'havien finalitzat les obres de millora iniciades.

Una altra circumstància que ha marcat aquest nou curs escolar és la manca d'alumnat del 1r cicle d'Educació Secundària, que continuarà els seus estudis a l'Institut de Sineu. Aquest fet permetrà una reestructuració dels espais d'ús comú de l'alumnat de primària, ja que han quedat dues aules sense ocupar.

Quan al professorat dos mestres s'han hagut de desplaçar amb l'alumnat de secundària (Joan Sorell i Margalida Bujosa).

A l'etapa d'Educació Infantil, el professorat i nombre d'alumnes per aula és aquest: Francisca Mª Niell, a 3 anys amb 14 alumnes; Genoveva Marí (substituta de Mª Francisca Miralles, baixa per maternitat), a 4 anys, amb 16 alumnes; i Catalina Mª Forteza, a 5 anys amb 14 alumnes.

A l'etapa d'Educació Primària, el professorat-tutor és: Mª Neus Rotger, a 1r curs amb 24 alumnes; Mª Elena Calafat, a 2n curs amb 17 alumnes; Jerònia Oliver, a 3r curs amb 23 alumnes; Àgueda Palliser, a 4t curs amb 14 alumnes; Mª Antònia Vallespir, a 5è curs amb 17 alumnes (a més de les classes de Música), i Josep Mª Munar, a 6è curs amb 15 alumnes.

La plantilla del centre es completa amb l'equip directiu: Catalina Gayà, secretària, Guillem Fiol, mestre d'Educació Física i cap d'estudis, i Antoni Gornals, mestre de llengua anglesa i director.

A més, un o dos dies a la setmana treballen en el centre Isabel Puigserver (Pedagogia Terapèutica), Manuel Rodríguez (Psicopedagoga) i Catalina Grimalt (Religió).

Així mateix, com és habitual aquest darrers cursos, l'AMPA seguirà subvencionant la monitora d'Expressió corporal i dramatització, Francisca Pocoví.

CAFÈS - V

Can Marró, Sa Granja, Bodega Manera, Bodega Can Gall i Cas Gelater

12 CAN MARRÓ

Carrer Pujol

El matrimoni Bernat Miralles, Marró, i Sebastiana Tous, Llobet, obriren el cafè quan en Bernat tornà de Tànger, on havia treballat de picapedrer. Eren ajudats en el negoci per la filla Joana. Com que en Bernat no deixà el seu ofici, de dia dues dones duien el cafè i de nit hi servien els tres familiars.

13 "SA GRANJA"

Carrer Major

Gabriel Mateu Oliver, de Meià, ajudat per la seva germana Margalida, obrí l'establiment devers els anys 1943-44. A na Paula Nyola, na Margalida la descriu jove, vestida de negre, còfia blanca, davantal radó blanc amb parfalà, ajudava en el servei.

El local constava d'un primer aiguavés dedicat a botiga i un segon aiguavés

dedicat a granja. Aquest estava decorat amb motius de la pel·lícula "Blancaneus" (estrenada amb molt d'èxit el 1942 a la sala Astòria de Palma) i amb motius marins. Eren pintures murals realitzades per na Margalida Mateu Oliver.

Aquesta direcció durà uns dos anys.

Na Maria Móra, dona d'en Pere Capellà, aleshores conegut i famós pel pseudònim de "Mingo Revulgo", s'interessà pel local i l'adquirí.

Succé en Pere Rosselló, casat amb na Francisca Materina. En Pere tenia molt bona mà per afaitar i transformà la part dedicada a botiga en barberia.

Hi serviren en Mateu Materino i na Margalida, després casada amb en Joan Municipal, la qual, quan era nina, hi despaxà gelats.

Després de bastants anys, en Jaume Bauzá Miralles, Garrer, canvià tot el negoci en drogueria.

14 BODEGA MANERA

Carrer de Palma

Allà on s'aturava i s'atura l'autocar correu, en Toni de Sa Costa comprà el local i ell mateix explotava el negoci, obert el 1955 aproximadament.

S'hi feia un menjar molt bo perquè la seva dona era una gran cuinera. Es deia, per exemple, que allà se servia la millor patata frita de Montuiri.

Quan en Toni veié que el negoci prenia força per la quantitat de clientela que hi anava a menjar, va ampliar el menjador. La casa antiga tenia dues arcades que en Toni respectà i aprofità en l'ampliació. D'aquí li ve el nom, que encara avui conserva, de "Los Arcos".

Posteriorment condicionaren habitacions per llogar.

En Toni de Sa Costa traspasà el ne-

En el carrer de Palma hi havia la Bodega Manera

goci a en Pep Ribas Mulet, Roegó, que hi estigué uns 20 anys, fins a la seva mort; si bé abans ja havia cedit l'establiment a la seva filla. "Los Arcos" continuen obert en mans d'un nou propietari.

15 BODEGA CAN GALL

Carrer Major

Joanaina Ferrando, Gall, casada amb en Bernat Marimón Pizà, Pevora, obrien el local en el mateix cantó on avui viuen. Al mateix temps tenien l'agència de transports de paqueteria.

Tancaren la bodega quan es dedicaren al gas butà i en Jeroni Grau, Prats, es féu càrrec de l'agència. Això succé a principis dels anys 60.

16 CAS GELATER

Jaume Sansó vengué a viure a Montuiri des d'Artà. Feia gelat i es passejava amb el típic carretet per les eres més properes del poble, en el temps d'estiu.

Els al·lots que ajudaven a empènyer el carretet per les empinades costes del poble, eren obsequiats amb un poc de gelat premut entre dues neules rectangulars.

Viatjà a Eivissa i al poc temps tornà casat amb una al·lota de Formentera.

A l'hivern venia cacauets i ensenyava a ballar d'aferrat. A ca seva tenia unes botelles de suc, ocasió per la qual els balladors fessin un poc de despesa, una copeta i cacauets.

Sa veu de sa memòria

Llibreta Estrella
SUPER3

**EMPORTAT
EL BOLI TRICOLOR**

la Caixa

MONTUÏRI ABANS I DESPRÉS DE 1300 - XII

Moltes cases i terres, i sobretot vinyes són traspassades

1311, 3 agost.- Berenguer Tayada estableix a Pere Albert un tros d'hort a la vila de Muntueri, confrontant amb el torrent i la s'quia, a cens de 8 sous i 20 sous d'entrada. Més estableix a Arnau Mas un tros de terra a cens de 8 sous i 5 sous d'entrada. Més a Ramon de Tàrrega un cairó amb cases a cens de 10 sous i 15 sous d'entrada⁽¹⁾.

17 setembre.- Berenguer Tayada i muller Ermessenda venen a Pere Ballester un tros de terra en el terme de Muntueri. Més 2 morabetins censals. Preu 80 sous⁽²⁾.

1312, 28 gener.- Els procuradors reials estableixen a Martí de Verí per dos esplets l'alqueria de Mianes amb el colomer que hi és. Sembrarà blat i el que vulgui i li donen 45 lliures cada any⁽³⁾.

1312.- La Procuració Reial paga 56 lliures, 19 sous i 5 diners per les obres fetes en el celler de Muntueri, adobar i recórrer les teulades, fer portes, etc.⁽⁴⁾.

1312, 27 juliol.- Bartomeu Escanella estableix per construir cases a Pere de Cases àlies Ponç un tros de terra a la tenència que té en la vila i poble de Muntueri, assignat a dita poble. A cens de 9 diners i 4 diners d'entrada⁽⁵⁾.

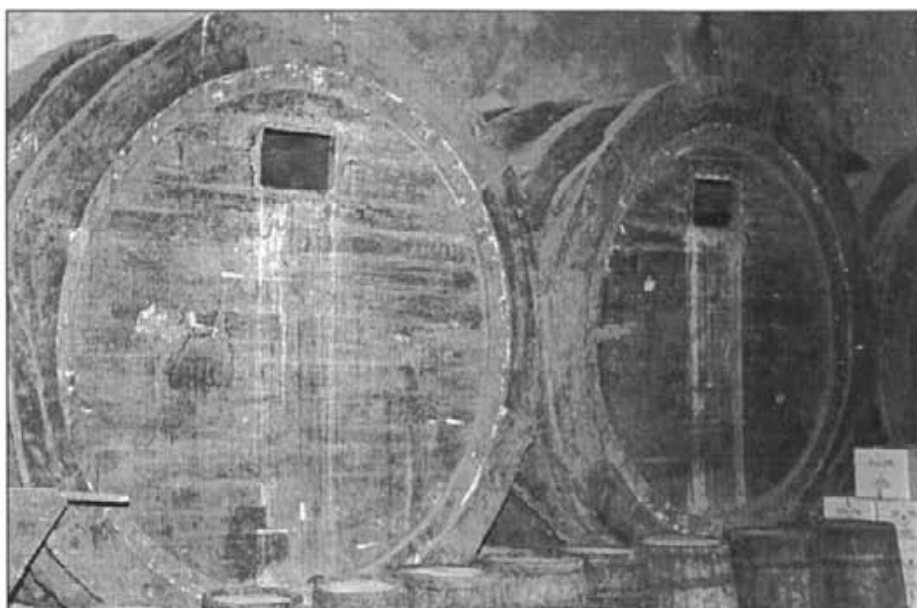
7 agost.- Pere Ballester estableix a Bernat Virgili un cairó amb cases a la poble de Montueri, confrontant amb vies públiques i el mur assignat a la vila. A cens de 4 sous i 10 sous d'entrada⁽⁶⁾.

- Pons de Cunill estableix a Pere Mieres dos trossos de vinya en el terme de la vila i poble de Muntueri, confrontant amb el mur. A cens de 5 sous i 10 sous d'entrada⁽⁷⁾.

- Bernat de Virgili i muller Elisenda venen a Pere Mieres un cairó amb cases a la vila o poble de Muntueri, per preu de 50 sous⁽⁸⁾.

- Ramon Torreyes i muller Suriana venen a Macià Guàrdia un tros de terra plantat de vinya, en la parròquia de Muntueri, confrontant amb les terres d'Arnau Gall, Pere Barber, Joan Mas. Preu 60 sous⁽⁹⁾.

12 agost.- Pere Savit i muller Elisenda

Dos dels botots del celler d'Alcoraia

canvien a Bartomeu Cavaller un rafal que tenen a Muntueri confrontant amb el camí que va a Manacor. El canvien per un cairó i cases a la poble de Muntueri⁽¹⁰⁾.

- Bernat Virgili i muller Elisenda venen a Pere Sanit un rafal en el terme de Muntueri confrontant amb el camí que va a la Serra de Muntueri, camí que va a Manacor i el rafal Falquer i honor de Monet Rafel. Preu 6 lliures.

- Bartomeu Cavaller i muller Bonanada canvien a Pere Savit un cairó amb cases i una peça de vinya a la poble de Muntueri, més un tros que és en el prat d'en Burgues confrontant amb el mur assignat a la vila, camí que va a l'alqueria d'Arnau Burgues, i ho canvien amb un rafal⁽¹¹⁾.

19 agost.- Jaume d'Úrrius ven a Jaume de Santa Locaya un cairó amb cases a la vila o poble de Muntueri, confrontant amb l'alberg del Rei, el mur. Preu 6 lliures⁽¹²⁾.

4 setembre.- Ramon Senpol i muller Esclarmonda venen a Francesc Verger mitja casa i pati en la poble de Montueri, preu 50 sous⁽¹³⁾.

13 octubre.- Pere Savit i muller Elisenda venen a Macià Guàrdia un cairó de terra confrontant amb el mur de la vila. Més un tros de terra confrontant amb

el torrent. Preu 12 lliures⁽¹⁴⁾.

1312, 4 desembre.- Ponç Cunill i muller Valença venen a Guillem Barber un cairó a la poble de Muntueri confrontant amb el mur. Més una quarterada de terra. Preu 30 sous. Més venen a Ferrer Deuslosal una vinya i 5 sous censal, per 35 sous⁽¹⁵⁾.

1313, 25 gener.- Ramon Sampol ven a Arnau Mas la part que té a unes cases i pati per 80 sous⁽¹⁶⁾.

- Bartomeu sa Vila i muller Marina venen a Bernat de Cardona unes cases a la poble de Muntueri, confrontant amb la plaça, per 28 lliures⁽¹⁷⁾.

1313, 20 febrer.- Bonastre de Solanes i muller Bartomeva venen a Berenguer Pau un cairó i cases a la vila de Muntueri, confrontant amb la tenència del Rei i el mur. Més un tros de terra confrontant amb el camí nou que va a les quarterades. Preu 10 lliures⁽¹⁸⁾.

- Bernat Peretó estableix a Ramona viuda de Berenguer de Sant Marano unes cases i cairó en la parròquia de Muntueri, a cens de 10 sous i 25 sous d'entrada⁽¹⁹⁾.

15 juliol.- Berenguer Tayada i muller Ermessenda venen a Ramon de Tàrrega un hort a la vila de Muntueri confrontant amb la s'quia. Preu 15 sous. Més li esta-

bleix una vinya confrontant amb el mur, a cens de 7 sous i 10 sous d'entrada. Més altra vinya a cens de 5 sous i 15 sous d'entrada ⁽²⁰⁾.

- Felip de Villar estableix a Berenguer Tayada una vinya confrontant amb la vinya de Pere des Lor, honor de Pere Rossinyol, honor de na Casesnoves i de Francesc Verger. Més altra sort de terra de cens de 5 sous ⁽²¹⁾.

13 setembre.- Pere Cuc i muller Guillem venen a Jaume de Santa Locaya dues quarterades de terra a la pobla de Muntueri, honor de fou de Jaume de Caldes, preu 80 sous ⁽²²⁾.

31 octubre.- Miquel Rotland i Pere Figuera procuradors del Rei Sanxo estableixen a Berenguer Ruvira un cairó que el Rei té en la pobla de Muntueri, confrontant amb l'honor de Simó Blanc i carreres públiques, a cens de 18 diners i 9 diners d'entrada. Més una quarterada de terra que el rei té en dit lloc confrontant amb el camí nou que s'ha fet i camí que passa entre la quarterada i la vinya de n'Escanella. A cens de 8 sous i 4 sous d'entrada ⁽²³⁾.

- Guillem Barber ven a Pere Bru un cairó i una quarterada per 40 sous ⁽²⁴⁾.

1314, 31 gener.- Martí de Verí ciutadà i sa muller Elicsenda i un altre reconeixen deure als procuradors reials 124 lliures per raó del rèdit del Temple de Mianes ⁽²⁵⁾.

1314, 9 agost.- Arnau de Frexe ven a Guillem de sa Coma una quarterada de vinya per 12 lliures ⁽²⁶⁾.

- Jaume Terrens i muller Jensana venen a Jaume sa Font un pati per construir i obrar, confrontant amb la plaça, per 12 sous ⁽²⁷⁾.

- Pere Ripoll estableix a Bernat Casesnoves un tros de terra confrontant amb la tenència de Guillem Riquer, carreró privat i via pública; a cens de 10 sous i 20 sous d'entrada ⁽²⁸⁾.

- Macià Guàrdia i muller Saura canvien a Pere Bossegay una vinya per unes cases ⁽²⁹⁾.

- Pere Otger ven a Martí Català unes cases i pati confrontant amb la tenència de Guillem Espanya, per 7 lliures ⁽³⁰⁾.

1314, octubre.- Guillem Guilmon i muller Benvençuda venen a Berenguer Tayada unes cases i meitat d'un cairó per

Son Canals, devers son Massanet, anant a Can Carreró

95 sous ⁽³¹⁾.

28 març.- Pere Cuc ven a Bartomeu Virgili un tros de terra confrontant amb el carrer que va a l'església, camí que va a Coves a Mallorca, mur de la vila. Preu 72 sous ⁽³²⁾.

18 maig.- Berenguer Tallada i muller Ermessenda venen a Pere ses Cases un ferraginal per 40 sous ⁽³³⁾.

31 maig.- Més estableix a Pere Ripoll unes cases i pati confrontant amb el mur, a cens de 3 sous ⁽³⁴⁾.

1314, 20 abril.- Transacció feta entre el rei Sanxo i l'Hospital de Sant Joan de Jerusalem sobre les alqueries i béns que foren del Temple, que el Papa ha abolit. Entre les alqueries que es queda l'Hospital se cita Mianes amb tots els seus drets i pertinències ⁽³⁵⁾.

1315, 29 octubre.- Pere Ripoll i muller Alicsenda venen a Esteve Pelliper 5 quarterades a Muntueri, a l'honor que fou de les monges de Santa Margalida, confrontant amb el torrent, per a preu de 90 sous ⁽³⁶⁾.

8 novembre.- Macià Guàrdia, habitador de la vila reial de Muntueri i muller Saura venen a Bernat Solzet un cairó i cases confrontant amb el mur assignat a la vila i tenència d'Andreu Mayol, per 15 lliures ⁽³⁷⁾.

15 novembre.- Nicolau Jenover i muller Bernarda venen a Ferrer Sabater una quarterada per plantar vinya, per 10 sous ⁽³⁸⁾.

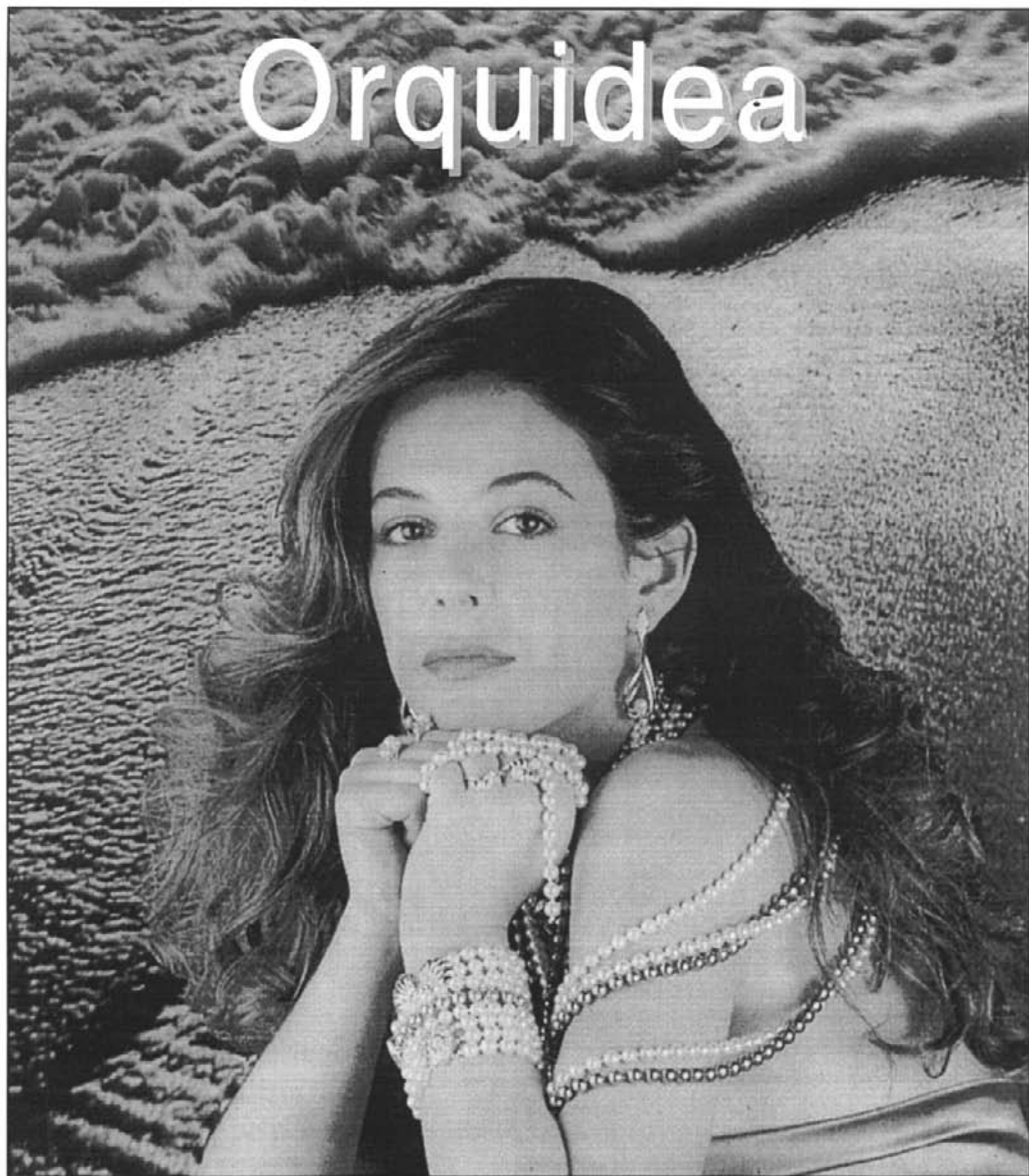
1315, 20 desembre.- Macià Guàrdia i muller Saura venen a Ramon de Tàrrega un cairó amb cases confrontant amb el lloc assignat per mur, per preu de 85 sous ⁽³⁹⁾.

- Francesc Verger marmessor del tesaument de Guillem de Tolosa fa subhastar una quarterada i l'adquirerix Berenguer Gonyolons per 13 lliures ⁽⁴⁰⁾.

Ramon Rosselló Vaquer

- 1) ARM ECR 357 f. 268 i 269v.
- 2) ARM ECR 357 f. 270.
- 3) ARM ECR 644 f. 193.
- 4) ARM RP 3.036 f. 7.
- 5) ARM ECR 358 f. 5.
- 6) ARM ECR 358 f. 7.
- 7) ARM ECR 358 f. 7.
- 8) ARM ECR 358 f. 7.
- 9) ARM ECR 358 f. 8.
- 10) ARM ECR 358 f. 8v.
- 11) ARM ECR 358 f. 9.
- 12) ARM ECR 358 f. 10.
- 13) ARM ECR 358 f. 12.
- 14) ARM ECR 358 f. 14.
- 15) ARM ECR 358 f. 19.
- 16) ARM ECR 358 f. 255.
- 17) ARM ECR 358 f. 255v.
- 18) ARM ECR 358 f. 26.
- 19) ARM ECR 358 f. 28.
- 20) ARM ECR 358 f. 34.
- 21) ARM ECR 358 f. 34v.
- 22) ARM ECR 358 f. 35v.
- 23) ARM ECR 358 f. 40 i 41.
- 24) ARM ECR 358 f. 41v.
- 25) ARM ECR 644 f. 207v.
- 26) ARM ECR 358 f. 271.
- 27) ARM ECR 358 f. 271.
- 28) ARM ECR 358 f. 272.
- 29) ARM ECR 358 f. 273.
- 30) ARM ECR 358 f. 279v.
- 31) ARM ECR 358 f. 43.
- 32) ARM ECR 358 f. 55.
- 33) ARM ECR 358 f. 40.
- 34) ARM ECR 358 f. 61.
- 35) ARM ECR, Magnats, núm. f. 145 f. 10-129.
- 36) ARM ECR 358 f. 68v.
- 37) ARM ECR 358 f. 70v.
- 38) ARM ECR 358 f. 71.
- 39) ARM ECR 358 f. 73v.
- 40) ARM ECR 358 f. 72v.

Orquidea

Perlas
Orquidea®

LA FOTO DE MITJAN SEGLE

Set jovenetes

Aquesta foto ja fa 53 anys que es va tirar. Era en el Puig de Sant Miquel el darrer diumenge d'octubre amb motiu de la festa de Crist Rei, que l'any 1946 va reunir allà dalt bona part de la joventut del poble, així com nins i grans. Aquestes 7 jovenetes (aleshores) son: Antònia Pocoví "Boira", Joana Estelrich, Francisca Xamena, Sebastiana "Xorri", Catalina de Ses Veles, Na Jiménez (de s'estació) i Margalida Nicolau "Vollandina".

Dècada dels cinquanta

1954. Agost, divendres, 6.- Per primera vegada he combregat en el nou combregador de la capella del Roser, instal·lat a principi d'aquesta setmana.

Octubre, diumenge, 3.- Avui han duit una relíquia de Sant Antoni i Sant Pau, primer ermità. L'ha regalada Fra Miquel de Montuïri. El reliquiari l'ha pagat tot el poble.

Desembre, 18.- Ha mort Pere Capellà, Mingo Revulgo. Un dels millors autors de teatre regional. L'han enterrat aquí per expressa voluntat seva. Ahir morí en El Terreno (Palma) on residia exercint el magisteri en el Col·legi de Sant Lluís Gonzaga. Ens apreciàvem molt; sempre que venia aquí passava per ca meva per parlar de teatre i toros.

1955. Maig, dimarts, 10.- Ha sortit per a Madrid, en avió, el que fins ara ha estat Ecònom de Montuïri, el Rvd. Bernat

Martorell. Amb un camió i diversos autos, feligresos ens hem anat a l'aeroport a acomiadar-lo. Ha estat molt cordial.

Dijous, 19.- Avui ha fet la seva entrada com Ecònom el Rvd. Jaume Cabrer Lliteras. Ha estat triomfal. Tot el poble ha sortit al carrer i l'església de gom a gom. Al final del seu sermó (el poble) ha romput amb una gran salva d'aplaudiments.

Setembre, dijous 15.- De matinada s'ha casat un viudo. A la nit hi ha hagut una esquellotada magna de més d'una hora de duració i més de 200 salvatges amb els seus instruments, esquellots, corns i cornetes. Amb permís de l'autoritat, que és el més trist, només per no atrevir-se a tallar, per ser tradicional, aquesta supina manifestació d'incultura i falta de cristianisme.

Octubre, Dissabte, 1.- Dies 30 de se-

tembre i 1, 2 i 3 d'octubre he assistit al curset 140 de Cristiandat. És el més gran que he vist perquè et donin a conèixer Crist i t'infonguin fe en Ell.

1956. Febrer, divendres, 3.- Aquest matí tot el poble ha estat nevat, uns 10 cms. de neu. He anat a Palma i al deixar Xorrigo ha cessat la neu. Per la part est i nord de Mallorca hi ha hagut més neu que a Montuïri.

Dissabte, 4.- Segueix la neu, però manco. Fred intensíssim. Arribam a 2 graus davall zero.

(Continuarà)

Trad: Josep Oliver Verd

Quin temps farà? - II

Fets i anècdotes

Joan Barceló ens digué que ell ho havia experimentat i que tals costums, tradicions, senyals i dites es basen en velles observacions i no se'n poden riure, fins i tot n'hi ha que són més fiables que les fotos del meteosat processades per ordinador.

D'entre les moltes que ens donà a conèixer n'extrauré unes quantes. Per exemple, són senyals de pluges: Quant veiem que el moix es renta la cara amb les dues mans. Quant les ovelles pasturen aviat i quant s'espolsen. Quant l'ase enravana les orelles. Si surt una cuca terrrosa. Si les mosques piquen fort. Si les formigues traginen. Si surten formigues amb ales, i així podríem seguir i que pens en Joan les que sap es compten per milers, només de les que es coneixen segons el comportament dels animals.

Hi ha moltes més senyals -i en Joan les sap- de si ha de ploure o si no. Com són: Si cau sutge de la xemeneia, si surten gírgoles o altres bolets, si el sol s'aixeca vermellós, deim amb batzera, si la lluna fa rotlle, i moltes més. Per contra lluirà el sol, per tant no plourà; si hi ha poca humitat, si el vent ve de ponent, si la lloca pastura els pollets, si el bestiar està tranquil i altres senyals sabuts dins la pagesia.

També es referí a les dites o refranys referent al temps que ha de venir. Diuen: Boireta que pastura aigüeta segura, Si

l'arc de sant Martí surt el matí, pots prendre el teu camí, si surt el capvespre, demà faràs festa. Si el cel està tavellat, dins tres dies, serà eixut o banyat -aquesta sempre encerta-. Si el vent ve de llebeig aigua veig, i en fi moltes observacions, adagis, dites i refranys que tenen el seu encant i que si bé no sempre encerten li fan a prop.

I allò que li dona personalitat, seguint tradicions pageses i marineres, és que cada vespre ens delecta amb una dita, ja sigui popular i sabuda o inèdita de pròpia creació seva, allò cert és que quant ens ha donat la informació li dona el toc d'amenitat que mancava si un dia faltàssin les seves dites o refranys.

Fets i anècdotes

Allò que no conta per la televisió són fets o anècdotes que li han passat. Idò aquest dia a Montuiri a uns quants amics ens en va contà un parell.

Una d'elles passà així. En certa ocasió, un pagès li demanà quin temps faria els propers dies, ell li contestà que segons les fotos del meteosat i els processaments de l'ordinador dins dos o tres dies no s'esperen pluges. El pagès li digué: -Caaa... i tu no saps de que vas, anit o demà ha de ploure!-. Ell que me'n diu, l'endemà plougué. En vista que havia fallat i el pagès endevinat se'n anar a ca'l pagès a demanar-li si li volia mos-

Si fa mal temps, la reforma del carrer des Pujol molestarà molt els vianants

trar el senyal que hauria vist.

-Bon dia l'amo en Pere, que voldríeu dir-me quin senyal hauríeu vist o com sabéreu que plouria, perquè jo amb tots els estudis i experiència no he endevinat i com és així que vos ho heu sabut, perquè l'altre dia plougué tal com vos pronosticàreu. Respongué el pagès -jo no ho sé, qui ho sap és la vaca. -I, com ho sap la vaca: -Aquell matí, quan la munyia li vaig haver de fer la cua que seguit, seguit la remenava perquè les mosques picaven fort i em pegava pel meu cap, quan la vaig haver munyida la vaig amollar a dins l'alfals perquè pasturàs, i... n'has vistes d'alçades de cul, juguera, i correguera que tenia! Quan es posà a pasturar pegava una espipellada a l'alfals i seguidament alçava el cap mirant el cel, idò quan fa això sempre plou.

Aquí en Joan pensà que si tenia la vaca a ca seva sabia quan remena la cua a causa de les mosques li seria de gran ajuda per fer els seus pronòstics. Per tal motiu es dirigeix al pagès i l'hi diu: -L'amo en Pere, que em voleu vendre la vaca. -Ca barret, la vaca no és venal, em dona bona llet i a més sé primer que tu quan ha de ploure! No podent fer barrina de la vaca, a en Joan no li queda més remei que seguir fent els pronòstics com sempre, o sia en base a les fotos del meteosat combinat amb senyals tradicionals, i tot sol, sense ajuda de l'endevina-dora vaquina. (Continuarà)

Sion Nicolau

Instal.lacions elèctriques

Son
Picornell
971 644 096 ■ Montuiri

- instal.lacions en general
- canvis tensió
- automatismes barreres i cotxeries

energia solar i eòlica
instal.lacions i venda de material

☎ 600 527 829

Pressupost sense compromís

Els corredors del Club Ciclista arrasen

L'equip de I Preferent, líder

El Club Ciclista Montuïri ha arrasat a les proves en què ha participat durant el passat mes de setembre. Ha obtingut sempre algun primer lloc en aquestes carreres que, majoritàriament, s'organitzen arreu dels pobles de l'Illa que aprofiten el programa de les seves festes patronals per promocionar el "fair play" del ciclisme amateur.

Pel que fa als altres esports, cal remarcar el bon començament de lliga de l'equip de I Preferent amb quatre victòries i un empat. Va líder i que aquest mes d'octubre començaran les competicions els infantils i cadets de futbol i els benjamins de futbol-7. També ho farà el bàsquet.

RESULTATS

Els resultats registrats pels equips montuïrers durant el passat mes de setembre han estat els següents:

FUTBOL

I Preferent

Montuïri, 2 - La Unió, 0
Independent, 0 - Montuïri, 5
Montuïri, 0 - Sòller, 0
Peguera, 0 - Montuïri, 2

III regional

Montuïri, 5 - Mediterrani, 0

Juvenils

Sallista At, 2 - Montuïri, 4
Montuïri, 4 - Santa Maria, 2
Alevis
Son Cladera At, 5 - Montuïri, 1
Montuïri, 2 - Margaritense, 2
Xilvar, 7 - Montuïri, 0

CICLISME

Miquel Àngel Cirer del club Montuïri-Herbes Túnel s'adjudicà el trofeu Miquel Àngel Juan de Santa Maria creat per la Penya Ciclista Antoni Gelabert de Santa Maria com a homenatge al malaurat corredor Miquel Àngel Juan que fa un any morí a Petra al decurs d'una carrera. A sis segons, arribaren Toni Pujol i Andrés Fermín.

Una setmana abans, també a Santa Maria, Tòfol Amengual es classificà cinquè; Toni Pujol, sisè i Tomeu Quetgles, vuitè a la general. Per altra part, Tomeu Quetgles, a màster-40 i

L'equip de I Preferent d'aquesta temporada

Fermín Andrés a màster-50, foren campions de les respectives categories.

A les festes de Sant Joan (final d'agost), Toni Abrines i Tomeu Quetgles feren segon i tercer respectivament a la categoria màster 30-40 i Rafel Miralles, tercer, a cicloturistes.

A les festes de la Beata de Santa Margalida, Toni Pujol obtingué el primer lloc a cicloesportistes i màster-30.

Cristòfol Amengual marxà, el dissabte 25 de setembre, 40 quilòmetres destacat a la carrera de Santa Magdalena d'Inca. Tot i el mèrit, la sort no l'acompanyà perquè fou agafat a un quilòmetre de la meta. Miquel Àngel Cirer del CC Montuïri-Herbes Túnel resultà el guanyador.

CALENDARIS DE FUTBOL

Alevins

-Inici: 11 de setembre
-Final: 3 de juny

Categoria: III regional

-Equips (18): Son Ferrer, At Colerense C, Cas Concos, Son Cladera At, Círculo Sollerense, Margaritense, R. Rafal, Xilvar, la Salle Manacor, Can Picafort, Barracar,, Verge de Lluc, Felanitx, la Porciúncula, Marratxí, At Andratx, Son Cotoner i Montuïri.

La novetat d'enguany ha estat la con-

versió de l'equip de futbol-7 de la passada temporada en aquest equip de futbol-11, com a conseqüència del nombre de jugadores que formaven la plantilla (18).

Infantils

-Inici: 23 d'octubre
-Final: 15 abril
-Categoria: II regional-grup B
-Equips (11): Santanyí, Cala d'Or, At Manacor, Portocristo, Barracar, Algaida, Son Servera, Badia Cala Millor, Cardassar, Sant Alfons de Felanitx i Montuïri.

Cadets

-Inici: 16 d'octubre
-Final: 13 de maig
-Categoria: II regional-grup B
-Equips (13): Son Servera, Cardassar, s'Horta, Cala d'Or, Artà, Petra, Margaritense, Felanitx, Escolar, At. Escolar, Barracar, Peguera i Montuïri.

Benjamins futbol-7

-Inici: 9 d'octubre
-Final: 25 de març
-Categoria: Única (grupo pobles E)
-Equips (12): Montuïri, Petra, Escolar, At Escolar, Manacor, Portocristo, Vilafranca, Artà, Badia Cala Millor, Cardassar, Mariense i Margaritense.

Comencen les activitats del nou curs

Baptismes comunitaris

El primer diumenge d'octubre, dia 3, a les 18 h. a l'església parroquial tendran lloc els baptismes comunitaris per a tots els nins i nines, les famílies dels quals ho hagin sol·licitat.

Catequesi d'infants

Dia 13 d'octubre a les 18 h. començarà el curs de catequesi per a infants de segon a cinquè de primària, a la rectoria. Continuarà setmanalment fins a fi de curs.

Procés de fe per a joves

Aquest dissabte dia 2 d'octubre i començant amb la vetlla de Santa Maria de Lluc, s'iniciarà a la rectoria el curs de catequesi per a joves. S'hi podran inscriure tots els joves i al·lotes nascuts l'any 1984 o anteriors.

El DOMUND

El diumenge dia 24 se celebra la jornada del DOMUND sota el lema

Comencen les activitats parroquials: alguns dels qui es confirmaren el febrer del 1995

"Missioners, germans de tothom". La col·lecta que es farà aquest diumenge es destinarà a ajudar als missioners i missioneres que treballen en el món. Els qui vulgueu col·laborar també ho podeu fer ingressant els vostres donatius als comptes bancaris o passar per la rectoria. Gràcies per la col·laboració.

Celebració de la reconciliació

El darrer divendres del mes d'octubre, dia 29, a les 20 h. tindrà lloc la celebració penitencial com a preparació per a la festivitat de Tots Sants.

Festa de Tots Sants

Com ja ve essent costum d'anys anteriors, dia primer de novembre, festa de Tots Sants, a les 16 h. en el cementeri, se celebrarà la missa en sufragi de tots els difunts.

Fidels difunts

El dia següent, dimarts 2 de novembre, a l'església a les 20 h. se celebrarà la missa en sufragi de tots els difunts.

Horari de misses

Una vegada haver implantat l'horari d'hivern per a la misses el darrer diumenge de setembre passat, les dels dissabtes seran a les 20 h., les dels diumenges a les 12 i a les 20 h. i les dels dies feiners (dimecres i divendres) també a les 20 h.

Despatx parroquial

El despatx parroquial continua estant obert els dimecres de les 17'30 fins a les 19 h. i també en hores prèviament sol·licitades.

Clarifica la mirada

- Pensa que si un terme és utòpic, mai no ho és el camí que hi porta. Ningú no et demanarà d'arribar enlloc, sinó de caminar. Quan arribi el darrer vespre, algú t'agafarà i et durà, siguis on siguis, allà on has d'anar.

- Has de tenir les teves conviccions, però sigues tremendament respectuós envers aquells que no pensen com tu.

- No etiquetis les persones, ni en bé, ni en mal. Les etiquetes serveixen per als objectes; les persones, en canvi, són vives i creixen i canvien.

- L'esperança és fe en un amor. Mentre estiguis convençut que ets *algú per algú*, no perdràs l'esperança.

- Procura que la teva vida sigui sempre una resposta agraïda al gran do gratuït que t'ha estat fet.

- Per a qui sap esperar tot acabarà aclarint-se, a condició que tengui el coratge de no renegar en moments de foscor d'allò que ha vist clar en moments de llum.

Miquel Estradé

Noces d'argent

12 octubre 1974

Miquel Bauzà Serra "Pelut" amb Joana Roscar Garau "Titina"

Apotecaries

10 Obre Porreres | 24 Obre Vilafranca
17 " St. Joan | 31 " Ariany

Temps passat

10 anys enrere

Octubre de 1989

La Guàrdia Civil se'n va de Montuïri

El "puesto" de la Guàrdia Civil de Montuïri ha estat clausurat aquest octubre de 1989. A partir d'ara la vigilància del terme serà coordinada des d'Algaida i els dilluns i divendres d'11 a 13 hores a l'Ajuntament s'hi pot acudir per trobar-la.

25 anys enrere

Octubre de 1974

Delegat de la Joventut

Gabriel Gomila Jaume aquest mes fou nomenat Delegat Local de la Joventut. L'acte d'entrega del nomenament es féu en una cerimònia celebrada a la Casa de la Vila pel mateix delegat provincial.

Supressió de la central telefònica

Degut a l'automatització del servei telefònic, dia 31 d'octubre de 1974 es va suprimir la central de Montuïri.

50 anys enrere

Octubre de 1949

"Seguro d'enfermedat"

A la sessió del 17 d'octubre de 1949 l'Ajuntament va acordar afiliar tots els empleats municipals a la Seguretat Social.

"L'amo de Son Magraner"

Dia 24 d'octubre de 1949 s'anunciava l'estrena de l'obra "L'amo de Son Magraner" de la qual n'és autor Pere Capellà, aleshores veí de Montuïri.

100 anys enrere

Octubre de 1899

Una casa, per a escorxadors

Degut al mal estat en què es trobava l'escorxadors, mesos enrere s'acordà permetre als matadors que sacrificassin els animals a ca seva. Però el 18 d'octubre de 1899 s'acordà ocupar com a escorxadors la casa número 2 del carrer de la Creu, d'Andreu Pomar Bonnin i remunerar-lo amb 30 pessetes fins a dia 30 de juny de 1.900.

Demografia

Setembre de 1999

Naixements

31 agost.- Joana Maria Verger Fiol, filla de Miquel i Margalida.

1 Stbre.- Francina Massanet Miralles, filla de Jaume i de Maria Francisca.

13 Stbre.- Maria Francisca Márquez Amengual, filla de Joan Pere i de Margalida.

Defuncions

Dia 17.- Antoni Verger Vaquer "Muret", casat, de 74 anys.

Guinar en casa

Bunyols

Ingredients

400 grams de patates

3/4 kg de farina

1 sobre de llevat

1/4 litre d'aigua

Sucres

Elaboració

Es bullen els moniatos i les patates amb la pell. Després de deixar-ho refredar tot, es pelen. I tot seguit s'aixafen els moniatos i les patates amb una forqueta. S'hi afegeix la farina, l'aigua i finalment el llevat. Es mescla i es pasta amb les mans. Es fregeix la pasta fent els bunyols amb forat, amb el dits polze i anular banyats. I finalment s'ensucren el bunyols.

(Recepta tradicional)

Pluviometria

Setembre de 1999

Dia 4 ..... 1'7 litres m²

" 7 ..... 2'1 " "

" 15 ..... 4'1 " "

" 18 ..... 3'2 " "

" 19 ..... 8'9 " "

Total ..... 20 litres m²

Glosa

Recordança a en Tomeu "Mianos"

Per glosar em va bé estar-hi
despejat i amb poc renou,
sempre en faig per qui ne vol,
per qui en vulgui m'ho pot dir.
En Tomeu "Mianos" fugí,
m'ho digueren per fer-n'hi,
per bon homo va complir
es vint-i-nou d'existir,
no va arribar an es juliol,
tot es poble se'n sentí
per 'ver 'gut de morir així,
per això deixà aquest dol,
molts de pics plorà tot sol,
que sa mort veia venir.
D'això jo ho vaig sentir dir
de tant de temps de sofrir
se va voler despedir
de president des futbol,
des viatge aquest tot sol
ningú vol arribar-hi,
perquè no tornen venir
quan Déu mos diu d'anar-hi
a tots mos toca es partir,
mos destina allà on vol.

Amador Font

MATERIALS DE CONSTRUCCIÓ

BIGUES - BLOCS - RAJOLS - AÏLLAMENTS
TRANSPORT PROPÍ - PINTURES - XEMENEIES
DISSABTES MATÍ OBERT

Ctra. Montuïri - Porreres, Km. 1

Tif. 64 66 95

MONTUÏRI

BIBLIOTEQUES DE MALLORCA

CENTRE COORDINADOR

Biblioteca Municipal de Montuïri

NOVETATS BIBLIOGRÀFIQUES

Garcias Estelrich.- **Teatro y sociedad en la Mallorca del siglo XVIII.**- Palma: Leonard Muntaner Editor, 1998.

Pons, Damià.- **Ideologia i cultura a la Mallorca d'entre els dos segles: 1886-1905.**- Palma: Leonard Muntaner Editor, 1998.

Memòries d'un segle: històries de vida.- Palma: Di 7 edició, 1997.

Alomar, Antoni.- **L'exercit mallorquí: de la fi de l'edat mitjana a la seva desaparició.**- Palma: Documenta Balear, 1998.

Fullana, Pere.- **Antoni Maura i el maurisme a Mallorca: 1853-1925.**- Palma: Leonard Muntaner editor, 1998.

Alzamora, Sebastià.- **Gabriel Janer Manila: l'escriptura del foc.**- Palma: Leonard Muntaner Editor, 1998.

Schauhoff, Frank.- **Les millors receptes de la cuina mallorquina.**- Palma: J.J. de Olañeta, 1998.

Portella, Josep.- **Geografia, Història i Territori: Menorca, 1999.**- Mahó: Menorca, Segle XX, 1999.

Seguí, Joan.- **Les Balears en venda: la desinversió immobiliària dels illencs.**- Palma: Edicions Documenta Balear, 1998.

Grimalt, Francesc.- **El vi a Mallorca.**- Palma: Edicions Documenta Balear, 1997.

Casasnovas, Miquel A.- **Història de les Illes Balears.**- Palma: Moll, 1998.

Ramis, Andreu.- **Malnoms a Llorito: segles XIV-XX.**- Palma: Di 7 Edició, 1997.

Veny, Joan.- **Aproximació al dialecte eivissenc.**- Palma: Moll, 1999.

Duarte, Carles.- **Manual de llenguatge administratiu.**- Barcelona: Escola d'Administració Pública de Catalunya, 1997.

Llompart, Josep M^a.- **El llac i la flama: apunts sobre la poesia contemporània a Mallorca.**- Palma: Moll, 1998.

Canyelles, Neus.- **Neu d'agost: un llibre de memòries.**- Palma: Di7 edició, 1998.

James, Henry.- **Daisy Miller.**- Palma: Edicions Documenta Balear, 1998.

Pla, Joan.- **Llum de l'est: quadres de la intimitat.**- Palma: Leonard Muntaner Editor, 1999.

Cavafis, C.- **Poemes: ocults, renegats i incomplets.**- Palma: Leonard Muntaner Editor, 1998.

Cucarella, Toni.- **L'última paraula.**- Barcelona: Columna, 1998.

Gayà, Víctor.- **Morfologia d'una femme semàntica.**- Palma: Leonard Muntaner Editor, 1998.

Benedict, Pinckney.- **Tabac de marca.**- Palma: Edicions Documenta Balear, 1998.

Capellà, Llorenç.- **Guitarres de dol.**- Palma: Di7 Edició, 1998.

Rosselló, Jaume.- **Avatars de la fosca.**- Palma: Di7 Edició, 1997.

Forcano, Manuel.- **De nit.**- Palma: Moll, 1999.

Meckel, Christoph.- **I tanmateix la meva llum.**- Palma: Moll, 1999.

Alcover, Antoni M.- **Aplec de rondalles mallorquines d'En Jordi d'es Racó.**- Palma: Moll, 1998.- 2 vol.

Diccionari il·lustrat: anglès-català.- Barcelona: Edicions Cadí, 1998.

¿Pero dónde está Astérix?.- Barcelona: Beta editorial, 1998.

Les tres bessones i el Quixot.- Barcelona: Planeta, 1999.

Alcover, Antoni M.- **Heu de creure i pensar que el rei en Jaume....**- Palma: Moll, 1998.

Alcover, Antoni M.- **Una madona que enganà el dimoni.**- Palma: Moll, 1998.

Alcover, Antoni M.- **La filla del carboneret.**- Palma: Moll, 1998.

**Consell Insular
de Mallorca**

HORARI

De dilluns a divendres: de les 17 a les 20 h.
Dissabtes: de les 10 a les 13 h.